

DIPLOMADOLGOZAT

NAGY FRUzsINA

2023

DIPLOMADOLGOZAT

Pályaismeret fejlesztés fogyatékossgal élő gyermekek körében

Témavezető:

Dr. Visztenvelt Andrea

Adjunktus

Készítette:

Nagy Fruzsina

Emberi erőforrás tanácsadó mesterszakos hallgató

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	2
2. Elméleti megalapozás	4
2.1. Pályaorientáció fogalma	4
2.1.1. Pályaorientáció.....	4
2.1.2. Pályaorientáció a hazai közoktatásban	5
2.1.3. A pályaorientáció alapelvei	6
2.1.4. Strukturált csoportfoglalkozás	8
2.2. Beszédfogyatékoság meghatározása.....	9
2.3. Göllész Viktor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	11
3. Kutatás, elemzés.....	18
3.1. Kutatási célok, kérdések, hipotézisek.....	18
3.1.1. Célcsoport bemutatása:.....	18
3.2. Csoportfoglalkozások bemutatása.....	19
3.3. Kutatási eredmények	30
3.4. Interjú.....	35
4. Következtetések és javaslatok.....	38
5. Összefoglalás	39
6. Irodalomjegyzék:.....	40
7. Mellékletek:	43

1. Bevezetés

Nagy Fruzsina vagyok, alapdiplomám szerint testnevelés műveltségterületű tanító. Egész gyerekkoromat kitöltötte-felölelte a tanulás-sport-zene hármasa. Komoly feladattudatra, megfelelő időbeosztásra, szorgalomra nevelt. Kitűnő tanuló voltam. Sokat és kitartóan kellett tanulnom ahhoz, hogy hobbijaimnak – a fuvolának s a mazsorettnek - is hódolhassak. Utóbbiból Európai bajnoki címet is szereztem. Szüleim mindenben támogattak, kikérdeztek, ha kellett, edzésre-zeneórára hordtak, de komoly elvárásokat is támasztottak. Egyetlen hobbi sem mehetett a tanulás rovására. Bizonyítanom kellett, hogy képes vagyok mindenbe energiákat fektetni, képes vagyok és leszek arra, hogy kissé maximalista módon mindent jól csináljak. S hogy ez valóban így van-e, az most dől majd el, a pályaválasztás, az önálló élet megkezdése után.

Jelenleg a Velence Resort & Spa-ban dolgozom gyermek és sport animátorként, a hobbijaimnak élve több zenekarral is koncertezek, ahol fuvola és szaxofon muzsikálásommal próbálom elkápráztatni a mélyen tisztelt hallgatóságot. Természetesen a sport sem maradhat ki az életemből, így majorette és akrobatika órákat is tartok több korosztálynak, az óvodásoktól kezdve a felnőtt egyetemistákig. A tanítás szeretete a részemmé vált, így részmunkaidőben beszéd fogyatékossgal élő gyermekeknek tanítok éneket egy számukra specializálódott közoktatási intézményben. Témaválasztásomat több pszichés tényező együttesen befolyásolta. Több generációra visszamenőleg pedagógus családban nőttem fel. Anyai nagypapám a Széchenyi István Egyetemen tanított hosszú évekig. Mérnök tanár volt, híradástechnikát oktatott. Édesanyám gyógypedagógus, 27 évig tanított abban a gyógypedagógiai - módszertani intézményben, amelynek immáron már 5 éve az intézményvezetője. Elbeszéléseik alapján már korán megtapasztalhattam mind a főiskolai lét sikereit és kudarcait, mind az életben sokszor hátránnyal induló, sajátos nevelési igényű tanulók előrelépéséért, érvényesüléséért vívott harc szépségeit és kudarcait.

Diplomadolgozatomban a hátrányos helyzetű, ezen belül a beszéd fogyatékossgal élő tanulók pályaismeretének felméréséről, és ennek legóval történő fejlesztéséről szeretnék írni.

Jelenlegi tanulmányaim által világossá vált számomra, hogy a pályaorientáció tudománya korunkban kiemelkedő aktualitásnak örvend, melynek széles körű kibővítéséért én is tehetek. Hipotézisem, hogy jelen iskola tanulói nem rendelkeznek kellő ismerettel a munka világáról, csekély számú foglalkozásokat ismernek csak. Kutatásom célja, hogy a gyermekek sokrétű és komplex fejlesztése mellett, támogató, bizalmas kapcsolat teremtésével segítséget tudjak nyújtani számukra a pályaválasztási döntések meghozatalakor. Kutatásom célcsoportja még

csak az általános iskola első osztályába tartoznak, így a pályaismeret bővítése az elsődleges célom. Szeretném, hogy már ebben a korban, az életkori sajátosságait figyelembe véve, megfelelő információkat szerezzenek és a világról, az erről alkotott képük valóságteljessé váljon, így segítve őket egy reális jövőké kialakításához. Diplomadolgozatomban szeretném bemutatni azt az intézményt, ahol a speciális helyzetű tanulók oktatása zajlik, az ott dolgozó pedagógusok munkáját, valamint az ott tanuló gyermekek speciális helyzetét.

2. Elméleti megalapozás

2.1. Pályaorientáció fogalma

2.1.1. Pályaorientáció

Ahhoz, hogy a pályaismeret, pályaorientáció témaköreiben eredményes kutatást tudjunk végezni, tisztában kell lennünk, mit is takarnak eme kifejezések. A pályaorientáció hazánkban, a közhasználatban leginkább a pályaválasztás szinonimájaként jelenik meg. Ezt a két fogalmat el kell választanunk egymástól, hiszen mást-mást jelentenek. Mind a két szóösszetételben fellelhető a pálya szó, viszont, más és más értelemet nyernek az orientáció, valamint választás szó összekapcsolásával. Mind a két szóösszetétel az ismeretszerzésre irányul, annak érdekében, hogy a fiatalok lehetőséget szerezzenek arra, hogy pályájukat tudatosan kezdjék el szervezni, és kellő képpen tudjanak a világban kiigazodni. Jelen eseten a „pálya” szó jelentése Super értelmezése alapján, az életutunk eseményeinek sorozatát értjük, megába foglalva az eddig megtett és a még előttünk álló életpályát. A pályaválasztás szó értelmezése alapján egy vagy több pálya közötti döntést kell megvalósítani. Völgyesy professzor (1976) szerint, csak a megfelelő előkészítést követően képesek a fiatalok a pályaválasztásba integrálni a személyes tapasztalataik mellett a közvetlen környezetük és társadalom hatásait. A hazai és nemzetközi szakirodalmak csak az 1990-es évektől használják a pályaorientáció szót, a pályaválasztás szó helyett. Ez a szó az életpálya tervezés fontosságát helyezi előtérbe, mely több kisebb döntések sorozatából épül fel. Szilágyi (2007, 22. old.) szerint ez a folyamat „a tanuló egyéni igényeinek figyelembevételével segíti a megfelelő pálya kiválasztását, kiterjedt információnyújtás révén”. A pályaorientáció szó két tagból tevődik össze, a pálya szóból, melyet Super értelmezése alapján interpretálható, illetve az orientáció szóból. Az orientáció szó eligazodást, tájékozódást jelent.

A pályaorientáció interdiszciplináris multidiszciplina, miszerint több tudománnyal kapcsolatban álló, több tudományágat érintő ismereteket foglal magába. A pályaorientáció a pszichológia, a jog és a munkatudomány ismereteit is felöleli, és ezáltal készíti fel a pályaválasztás előtt álló fiatalokat a szükséges ismeretek bővítésére. Azok a fiatalok, akik az önismeretükkel összhangban, folyamatosan fejlődnek, életpálya építésük során a vágyaik is a realitás összehangolása sikeresen fog zajlani. A pályaorientáció tartalmi összetevői azok a dimenziók, melyek hozzájárulnak a pályaorientációs tevékenységek sikeres megvalósulásához. A magyar kutatók eredményei egybehangzók; a pályaorientáció tartalmát az önismeret, a pályaismeret és a képzési lehetőségek ismerete jelenti (Suhajda 2017, 26.o.). Ennek alapján a

pályaorientáció két területet foglal magába, az egyén személyiségjellemezőit és önismeretét, valamint a társadalmi környezet ismeret elemeit. Az önismeret kialakulásához a személyiségjellemezők ismerete mentén jutunk el. A négy meghatározó személyiségjellemezőt, a pályaorientáció alappilléreinek tekinthetjük. A négy személyiségjellemező pedig az érdeklődés, a képességek, az értékek és a munkamód. Az *érdeklődés* a számunkra fontos tevékenységeket, személyeket, tárgyakat foglalja magába. A *képességek* azon velünk született tulajdonságok, melyek fejleszthetők. Az *értékek* általános elvárásként, megbecsülésként jelennek meg. A *munkamód* a munkavégzéshez való viszonyulást, valamint annak igényességét mutatja meg. A társadalmi környezet ismeret elemei a pályaismeret, a munkaerő-piaci ismeretek, és a képzési lehetőségeknek az ismerete.

A *pályaismeret*: a munkát végző emberek számára számon tartott követelmények rendszere (Suhajda 2007).

A *munkaerő-piaci ismeretek* magukba foglalják a munkavállalókat érintő törvényeket és jogszabályokat, közgazdasági és jogi ismereteket és a gazdasági sajátosságokat. A *képzési lehetőségek* segítségével kapunk valós képet az oktatási rendszert mivoltjáról.

2.1.2. Pályaorientáció a hazai közoktatásban

A pályaorientáció a hazai oktatási rendszerben már az 1995-ös Nemzeti Alap Tantervben megjelent. A NAT a hazai közoktatás tartalmi szabályozása, melyben kiterjesztik a közoktatás országosan érvényes általános céljait, a fő műveltségterületeket, a tartalmi szakaszolást és az azokban megvalósítandó fejlesztési feladatokat. A 130/1995. (X. 26.) Kormányrendeletben tíz műveltségterülethez kapcsolódó fejlesztési területek, teendők kerültek szabályozásra. A pályaorientációs törekvéseket az Életvitel és gyakorlati ismeretek műveltségterület tartalmazza. A követelménymodulokban megtalálhatóak az eredményes pályaválasztás pszichés összetevői, a pályaválasztás segítése az önismeret és a pályaismeret tapasztalat útján történő bővítése, a vágyak és a realitás összehangolódása révén. (Kenderfi, 2012), melyeket a NAT a következőképpen határoz meg: a pályaorientáció általános célja, hogy a tanulókat segítse a pályaválasztásban. A pályaorientáció összetevői között szereplenek: „az egyéni adottságok, a képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése; a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak tartalmának, követelményeinek és hozzá vezető utaknak, lehetőségeknek, alternatíváknak tevékenységek és tapasztalat útján történő megismerése; a lehetőségek és a valóság, a vágyak és a realitások összehangolása. Tudatosítani kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször is pályamódosításra kényszerülhetnek ” (130/1995. X. 26.).

A 2003-as NAT bevezetésekor a kulcskompetenciák kerültek előtérbe. A NAT kilenc kulcskompetenciát nevez meg, és ezeknek sokrétű fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. Az Európai Unió oktatáspolitikájában prioritást élvez az olyan rendszer, mely az életen át tartó tanulást paradigmájához szükséges kompetenciákat tartalmazza. A 2003-as NAT módosításával a 2007-es NAT már összhangban áll az uniós célkitűzésekkel is. Az Európai Unió elvárásoknak megfelelően, olyan célokat ír elő a NAT, hogy „az unió valamennyi polgárát alkalmassá tegye egyrészt a gyors hatékony alkalmazkodásra a változásokkal átszőtt, modern világhoz, másrészt aktív szerepvállalásra e változások irányának és a tartalmának a befolyásoláshoz, saját sorsának alakításához” (202/2007 VII.31.).

2.1.3. A pályorientáció alapelvei

Minden tudomány alapelvekre épül, így a pályorientáció tudománya sem maradhat alapelv nélkül, melyek meghatározzák, az adott területen érvényesülő felfogásokat, irányokat és szemléleti módokat. A pályorientáció az életpálya építés folyamatának egyik meghatározó eleme. Donald Edwin Super (1910-1994) pszichológus, a felismeréseinek és a fejlődéslélektani szemléleteken keresztül törekedett arra, hogy tézisei megfogalmazásával a pályorientáció szakmai elméletét tudja definiálni.

Super szerint a pályaválasztás egy egész életen át tartó folyamat, melyek fejlődési szakaszokból, és ezen szakaszok feladataiból tevődnek össze. Ebben a folyamatban a különböző szakaszokat szerepek sokasága és kombinációja határozza meg, ezáltal leírhatóvá válik a pályafutásmodell, ami az egyén életútjának minőségét képes meghatározni (Kenderfi). Az életutak leírásához kiváló szemléltető eszköz a szivárványmodell.

1. ábra: Super: Életpálya-szivárvány modell

(Forrás: http://www.biharinepfoiskola.hu/kompetencia_eu/page.php?72 Letöltés ideje: 2023. 03. 13.)

A modellben kilenc életszerep lehetséges, melyek a gyerek, tanuló, szabadidős tevékenység, polgár, dolgozó, házastárs, háztartásfenntartó, szülő és nyugdíjas. A szivárványmodell a személyes életút alakulását írja le a munka világában betöltött szerepek által. Ez a kilenc életszerep összefüggésben áll az életpálya stádiumokkal, melyek együttesen befolyásolják a személyi meghatározókat. A szivárványmodell öt fő stádiummal rendelkezik, melyek alstádiumokra oszthatók. Az első a növekedés stádiuma, mely 0 és 14 éves kor közé tehető. Ez a stádium három alstádiumra osztható, a fantázia fázisra 4-10 éves korig, az érdeklődés fázisra 11-12 éves korban, és a képesség fázisra 13-14 éves korig. A második a felfedezés stádiuma, mely 15 és 24 éves kor közé tehető. Ez a stádium is három alstádiumra osztható, az első a puhatoló fázis 15 és 17 éves kor között, a második az átállási fázis 18 és 21 éves kor között, a harmadik a kipróbálási fázis I. 22 és 24 éves kor között. A harmadik stádium a konszolidáció 25 és 44 éves kor között. Ez a stádium két alstádiumra osztható. Az első a kipróbálás fázis II. 24 és 30 éves kor között, a második a stabilizációs fázis 31 és 44 éves kor között. A negyedik stádium a fenntartás stádiuma 45 és 64 éves korig. Az utolsó stádium pedig a hanyatlás stádiuma 65 és 80 éves kortól. Az ötödik stádium két alstádiumra osztható, a lelassult fázisra 65 és 70 éves kor között, utána pedig a visszavonulás fázisra 71 éves kortól. Ezen meghatározók, az ismeretek, tudás, érdeklődési körök, értékek, teljesítmények, szükségletek, attitűdök, általános és speciális képességek, az örökölt tulajdonságok, illetve a helyzeti meghatározók: a társadalmi struktúra, történelmi változások, szoci-ökonómiai körülmények, munkavállalási- és iskolázottsági lehetőségek, és a mikroszociális hatások. (Szilágyi, 2007.) A kutatásom érintő stádium az első, így ezt részletesen is szeretném bemutatni. A növekedés stádiuma 0 éves kortól, tehát a születéstől kezdődik és 14 éves korig tart. Ebben a korban az elsődleges cél az

önmegfogalmazás fejlesztése, melyet a legjobban az elsődleges szocializációs szintén, a családban lehet fejleszteni, valamint az intézményekben, a bölcsődében, az óvodában majd később iskolában, ahol a gyermekek folyamatosan olyan személyekkel érintkeznek, akiknek hatása érvényesül az életükben. Ebben a fázisban az alapvető szükségletek és a fantázia dominálnak. Mint már említettem, a növekedési stádium három alstádiumra osztható, melyeket most részletesebben szeretnék kifejteni. Az növekedési stádium első alstádiuma, a fantázia fázisa, mely a gyermek 4-10 éves kora közé tehető, ekkor a gyermek a fantáziaelképzelései alapján szerepeket játszik. A második alstádium az érdeklődés fázisa, mely a gyermek 11-12 éves korára tehető, akkor a tevékenység legfőbb meghatározója a kíváncsiság lesz. A harmadik alstádium a képességek fázisa a gyermek 13-14 éves kora körül. Ebben a fázisban a képességek jelentősége megnő a pályaelképzelések terén.

Szilágyi Klára a hazai pályaeorientáció jeles képviselője Super elméletei alapján fogalmazta meg a pályaeorientáció és emellett a munka-pálya tanácsadás alapelveit.

Életpályaszemléletű: az aktuális élethelyzetet értékelve, az életút előzményeit figyelembe vételével fellelhetők a munka-pálya keresés irányai és lépései. Bizonyos élethelyzetek akár többször is megismétlődhetnek, emellett kiemelt jelentőséggel bírnak az egyes életkori szakaszok, mind összekapcsolva, mind elkülönülve is.

Folyamatelvű: az egyén hozzásegítése, hogy el tudjon indulni a számára megoldást jelentő irányba, még a „kimerített pillanatban” is. Kiemelten fontos a tevékenységek folyamatszerű szemléleténke kialakítása, mely az életpályának egy bizonyos szakasza, a személyiségfejlődés egy rövidke intervalluma, melyek alapját képezhetik a későbbiekben egy-egy meghatározó lépésnek.

Támogató jellegű: segítség, hogy a személyiség kiválassza az önmaga számára legmegfelelőbb lehetőséget a saját életútja építése érdekében.

A pályaeorientációt meghatározó főbb szempontok szükségesek ahhoz, hogy egy egységes módszertanilag elismert útmutató alapját képezzék, melyben az orientáló funkciónak az érvényesülése az elsődleges, emellett figyelembe véve az egyéni individuális igényeket és az jövőben várható élethelyzetekre való felkészülés támogatását.

2.1.4. Strukturált csoportfoglalkozás

A csoportban történő foglalkozás tematikusan felépített foglalkozás sorozatokból tevődik össze, mely hosszabb időtartamot ölel magába. A foglalkozás résztvevői állandók. A csoportfoglalkozások mindig információt adnak, lehetőséget biztosítunk a résztvevőknek, hogy

új információkat sajátíthassanak el, és ezeket az információkat a gyakorlatban is kipróbálhassák. A csoport tagjai egymástól is tanulhatnak új információkat, nem csak a csoportvezetőtől. Az ideális csoportfoglalkozások létszáma 12-15 fő. „a csoportos tanácsadás új, korszerű szemléletű változata a strukturált csoportfoglalkozás, amely alkalmas a pályaválasztási tanácsadás iskolában történő lebonyolítására is és a felnőttekkel vagy munkanélküliekkel való foglalkozásra is.” (Szilágyi Klára)

Kutatásomban strukturált csoportfoglalkozást szeretnék alkalmazni, melynek felépítése kötött elemeket tartalmaz.

1. *Hangulatteremtés*: amellyel elválasztjuk a hagyományos ismeretátadástól,
2. *Célkitűzés*: annak tudatosítása, hogy mit kell a résztvevőknek önmagukért tenniük,
3. *Ismeretfeldolgozás*: meghatározott tartalmú strukturált gyakorlatok segítségével,
4. *Személyes hozam*: egyéni megnyilatkozásokat hívunk, kérdésre válaszokat gyűjtünk,
5. *A következő foglalkozás előkészítése*: a résztvevők önálló munkájára, amit két foglalkozás között kell elkészíteniük (Szilágyi, 2007. 258.old).

A vizsgálatom strukturált csoportfoglalkozás keretére építve kívánom megvalósítani. A kívánt célok megvalósulása a pályaorientáció alapelveinek megfelelően kidolgozott módszerrel érhető el. A gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjüket figyelembe véve valósítottam meg a foglalkozást. A strukturált csoportfoglalkozásba az ismeretfeldolgozás szakaszában többféle feladattípussal is dolgoztam, melyek a gyűjtés, szerepjáték, párosítás, fogalomtisztázás voltak.

2.2. Beszédfogyatékoság meghatározása

Diplomamunkámban szeretném bemutatni, hogy a beszédfogyatékosággal élő gyermekek pályaismeretét, hogyan is tudja fejleszteni a lego. Szeretném meghatározni, hogy a beszédfogyatékoság mit jelent, hogyan van jelen egy érintett személy életében. A beszédfogyatékoság elsődleges hátterében biológiai, organikus valamint funkcionális okok állnak, melyek a beszéd és a nyelvi teljesítmények súlyos zavarait okozzák. Ezen állapot csakis szakszerű és intenzív segítségnyújtással javítható. A beszédfogyatékoság többféle módon jelenhet meg egy gyermek életében. Kiterjedhet e beszédfejlődésre, mely ebben az esetben hosszan elhúzódhat, hosszan tartó elmaradást okozva. A beszédfogyatékoság fellelhető a beszéd- és a hangképzés sérülésiben is, valamint az írás és az olvasás elsajátításának akadályozottságában is. Beszédfogyatékoság esetén beszélhetünk receptív vagy expresszív beszédzavarról. A receptív beszédzavar, mely a beszédészlelés és a beszédértés megértés zavarát foglalja magába. Az expresszív beszédzavar a kifejező beszéd zavara. A beszédfogyatékoság a nyelvi vagy beszéd képességrendszer szerveződésének fejlődés eredetű

vagy szerzett zavara miatt a saját anyanyelvünk elsajátítása folyamatosan akadályoztatott. Magyarországon csakis azt a gyermeket tekintjük beszéd fogyatékossgal élő személynek, akit a szakértői bizottság komplex vizsgálat alapján annak minősít. Ezek a gyermekek ép hallással rendelkeznek, viszont a beszédfejlődésük menete nem indult meg időben, tehát kóros késés észlelhető vagy egyes beszédképző területek rendellenesen működnek. A beszéd fogyatékossg a gyermek mindennapjaiban hátrányt okoz, gátolja, valamint kifejezetten nagy nehézséget okoz az egymás közti kapcsolatrendszer kialakításában, megnehezíti a társadalomba történő beilleszkedést. (Torda Ágnes 2000.)

A beszéd fogyatékossg tünetei lehetnek látenssek illetve szemmel láthatóan egyértelműek. A leggyakoribb szemmel is látható tünet az artikulációs probléma, míg a látens tünetek között leginkább a beszédértési vagy beszédészlelési problémákról beszélhetünk, ezek mellett a kommunikációs nehézségek magatartási és pszichés problémákat is okozhatnak, mely a gyermek magatartásában, negatív perspektívában nyilatkozik meg.

Beszéd fogyatékossg során a beszédzavart és a beszédhibát meg kell különböztetnünk egymástól. A beszédzavar létrejöttében a beszéd szervi központ, fejlődési és működés beli akadályoztatottsága meghatározó. Az effajta akadályozottság befolyásolja a kommunikációs teljesítmények területeit, többek közt a hangzó-kifejező beszédet és a nyelvi működést is, így a fonológia, morfológiai, szintaktikai és szemantikai szerveződések fejlődése is háttérbe szorul. A beszédzavar közé sorolható a beszédfejlődési elmaradás is, majd a beszéd kialakulásának folyamata közben fellépő ritmus és artikulációs zavarok, valamint a nyelvi fejlettség eltérései. Ezen terület fejlesztése logopédus szakember segítségével történik.

A beszédhiba a beszéd valamely tényezőjének enyhébb zavarát illetve a beszéd beli akadályozottság legenyhébb problémáit foglalja magába. Ebbe a kategóriába tartoznak a beszédhangok képzésének eltérései. Ennek hátterében a beszéd és a nyelvi fejlődés lassúsága, a beszéd szervek alacsony kvalifikált képessége áll, gyakori esetben a hallási észlelés gyengesége is valószínűsíthető. Tünetei leginkább a nyelv alkalmazásának érési folyamataiban és a beszéd artikulációs hibáiban nyilvánulnak meg. A beszédhibával rendelkező gyermek minél korábbi életkorában elkezdett logopédiai kezelése eredményesen fejleszhető.

Az élettani beszédhibák speciális kezelés nélkül is képesek rendeződni. Ezek a beszédhibák ép gyermekek körében is fellelhetők, három éves koruk körül megjelenő fejlődési jelenség. A leggyakoribb élettani beszédhiba a pöszeség. (Torda Ágnes 2000. 578p.)

2.3. Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Diplomadolgozatomban szeretném bemutatni azt az iskolát, ahol jelenleg dolgozom, mely a speciális helyzetű gyermekek számára nyújt szegregált oktatást.

2. ábra: Szent Imre utcai tagintézmény

(Forrás: <https://16.kerulet.ittlakunk.hu/holmi/oktatas/gollesz-viktor-ovoda-altalanos-iskola-elokeszito-szakiskola-es-egymi-szent-imre-utcai> Letöltés ideje: 2023. 11. 02.)

Budapest város XVI. kerületében 1952-ben vezették be a gyógypedagógiai oktatást, mely két általános iskola egy-egy osztályában működött. 1961-ben a cinkotán a volt közösségi ház épületében indult 8 osztályos gyógypedagógiai oktatás, mint önálló gyógypedagógiai iskola működött. Az intézmény első tantestületének létszáma csupán csak 8 fő alkotta. 1964-ig zajlott itt az oktatás, mivel a dűledező épület nem nyújtott kellő biztonságot, így határozat született arról, hogy készül egy új épület. 1966. november 28-án került sor az elkészült épület, az iskola ünnepélyes átadására. Az óvodai csoportok 1969-től kezdték meg működésüket. Az értelmileg akadályozott tanulók számára 1984-ben indult önálló speciális csoport. 1993-ban jött létre Rákosszentmihályon a Szent Imre utcában a beszédfejlesztő tagintézmény, ahová egészséges, de súlyos beszédhibával küzdő gyermekeket láttak el a pedagógusok. 2009 márciusában az intézmény felvette a híres gyógypedagógusnak, Göllesz Viktornak a nevét, így tisztelgett az intézmény eme híres, elismert gyógypedagógus halálanka 10. évfordulóján. (Iránytű szülőknek az iskolaválasztáshoz 2022.)

Az intézmény hivatalos neve: Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, OM azonosító száma: 200540. Az intézmény székhelye a 1163 Budapest, Szabadszabadtér 7. címen található, az a tagintézmény, mely a beszéd fogyatékossgal élő gyermekek számára van fenntartva a 1162 Budapest, Szent Imre

utca 115 címen található. Jelen intézmény alapító szerve az Emberi Erőforrások Minisztériuma, fenntartója pedig az Észak-Pesti Tankerületi központ.

Az épület, melyben a tanulók oktatása zajlik nem túl nagy, hiszen egy évfolyamon általában csak egy osztály van, csak alsó tagozatos tanulók számára biztosít oktatást az iskola, kislétszámú osztályokban. 6 tanteremmel rendelkezik az épület, emellett több logopédiai szobával, mozgásfejlesztő szobával, orvosi szobával, tanárival, és egy irodával, a tagintézményvezető asszony számára. Az ebédlő és a tornaterem külön épületekben található meg, melyet az udvarról lehet megközelíteni. Az udvari játékok a gyermekek számára csekélyek, a rendelkezésükre álló rollereket nagyon szívesen használják. Egy kisméretű mászókat, egy hinta, 2 libikóka és egy csúszda áll a tanulók rendelkezésére a játékhoz. Az épület szigetelése és fűtésrendszere sajnos korszerűtlen, az ablakokon besüvít a szél, a kazán sokszor leáll, így a téli időszakban kihívásokkal teli napok várnak az intézménybe betérőkre.

Az intézmény szerkezete:

Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény					
Szabadföld úti székhelyintézmény Intézményvezető Tagintézményvezető			Beszédjavító Általános Iskola tagintézmény Tagintézményvezető		Érsekújvár utcai tagintézmény Tagintézményvezető
Munkaközösségek					
szakmai mk.	osztályfőnöki mk.	XV. ker. utazó gyp. hálózat mk.	XVI. ker. utazó gyp. hálózat mk.	Szakmai munkaközösség	Szakmai munkaközösség

A Szent Imre utcai tagintézmény köznevelési feladata általános iskolai nevelés-oktatás biztosítása 1.-4. évfolyamos diákok számára, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai nevelés- oktatás biztosítása beszéd fogyatékossgal élő tanulók számára.

Az intézmény pedagógusai maximális szinten elkötelezettek munkájukat illetően, így arra törekszünk, hogy nevelő-oktató munkánk során a sajátos nevelési igényű tanulók, a beszéd fogyatékossgal élő tanulók valamint a tanulásban és értelmileg akadályozott tanulók számára is minőségi oktatást, fejlesztést tudjunk biztosítani. Iskolánk nyitott szemlélete hozzásegíti a tanulókat az emberi értékek minél teljesebb kibontakoztatásához. Intézményünk kötelessége, hogy ellássuk a tanköteles korú tanulók általános iskolai nevelés-oktatását. A helyi tantervben, a tantárgyi programban valamint elsődlegesen a tanítás-tanulás napi gyakorlatában, az órákon mutatkoznak meg a rehabilitációs illetve rehabilitációs céljaink. Minden erőnkkel arra törekszünk, hogy egy kiegyensúlyozott légkört tudjunk biztosítani tanulóink számára, ezáltal válhat intézményünk működése igazán hatékonyá. Az értelmi képességek fejlesztése mellett nem maradhat el a tanulók sokszínű, személyiséggazdagító érzelmi, erkölcsi nevelése sem. Életkori sajátosságait, igényeiket és képességeiket figyelembe véve biztosítunk számukra társadalmi és tanulási tapasztalatokat. A pedagógusok szülőkkkel illetve a gyermekkel lévő közös munkájának elsődleges célja, a tanulók társadalomba való magasabb szintű beilleszkedése.

„Az intézményünkben tanuló sajátos nevelési igényű, ép értelmű beszéd fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos autista, halmozottan fogyatékos, értelmileg akadályozott, ép értelmű, de súlyos magatartási, tanulási zavarral küzdő, autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek helyzetükből adódóan módszereiben speciális, szemléletében gyermekközpontú, fejlesztő, segítő gyógypedagógiai ellátórendszerben jutnak hozzá a számukra legmegfelelőbb differenciált oktatáshoz és neveléshez a tankötelezettségük teljesítése során.” (PP. 2020.)

A nevelő-oktató munkát személyiségformáló tevékenységnek tekintjük, ahol a társadalmunk alapértékeit próbáljuk közvetíteni. Célunk, hogy tanulóink más kultúrák értékeit is tiszteletben tartsák, kellő empátiával, nyitottsággal, alkalmazkodó képességgel rendelkezzenek, hogy képesek legyenek harmóniában élni környezetükkel. Minden tanulót azonos értékű, önálló személyiséggel rendelkező egyénként kezelünk, hogy a személyes életútjukon a lehető legnagyobb mértékben tudjanak kiteljesedni. Tanulóinknak minden támogatást megadunk, hogy elsajátítsák a tanuláshoz szükséges alapképességeket, készségeket és kulcskompetenciákat életpályájuk kialakításához, valamint, hogy rendelkezzenek megfelelő tanulási technikával, ismeretekkel, továbbtanuláshoz, önműveléshez, információszerzéshez szükséges képességekkel. A gyermekkori nyitottságra, érdeklődésre, fogékonyságra építve próbáljuk személyiségfejlődésük kiemelten fontos értékeit megfelelően elsajátíttatani tanulóinkkal, hogy viselkedésüket ezen értékekre határozzák meg. A legkiválóbb gyógypedagógiai módszerekkel fejlesztjük a sajátos nevelési igényű tanulókat, akiket oktathatóságuk legfelső határáig próbálunk eljuttatni. A fejlesztések mindig egyénspecifikusak, így biztosítjuk számunkra az egyéni tempó mennyiségét és minőségét. Intézményünknek törekednie kell arra, hogy olyan szintű tudást, műveltséget adjon tanulóinak, melyek birtokában hasznosan vehetnek részt a társadalmi életük alakításában, képesek legyenek a kommunikációra, az információ befogadására, az együttműködési képesség alkalmazására.

Az intézmény fejlesztési céljai között első helyen szerepel az önellátás. Szeretnénk megfelelő igényt kialakítani a tanulóknál, a tisztálkodásra, a környezetük rendben tartására, évszaknak, időjárásnak megfelelő öltözködésre valamint a helyes táplálkozásra. Az egészségvédelmet is szem előtt tartva, szeretnénk ismertetni tanulóinkkal az egészségre káros szokásokat, azoknak negatív végkimenetelét, hogy el tudják utasítani a káros szokásokat, illetve a lehetséges baleseteket meg tudjuk előzni. Az elsajátított ismereteket gyakorlatban való megvalósítása a cél, alapelvünk, hogy a tudás megszerzésének folyamatát örömtelivé tegyük a gyermekek számára. (PP.2020.)

Pedagógus kollégáim hatalmas odaadással, figyelmességgel, szeretettel, támogatással fordulnak tanítványik felé, ezek mellett pedig kimagasló sokszínű szakmaisággal rendelkeznek,

ezzel személyes példát mutatva egymásnak és a tanulóknak is. A pedagógusok összehangolt nevelési módszerekkel dolgoznak, az egyéni sajátosságokhoz leginkább igazodó, fejlődést segítő módszereket alkalmaznak. Az olyan eljárásokat részesítik előnyben, melyben elengedhetetlen az aktivitás a tanuló részéről. A drámapedagógia, élménypedagógia eszközeit is szívesen alkalmazzák, leginkább a kooperatív technika kerül előtérbe, a tanórákat közös alkotótevékenységként is lehet értelmezni. A pedagógusok felelősek a tanulók szellemi, lelki fejlődése mellett a tanítványok testi épségéért is. Az összehangolt nevelési-oktatási munka elősegíti a kitűzött célok elérését. Iskolánk azokat a nevelői módszereket tartja eredményesnek, melyek a tanulóknak pozitív hatásokat fejtenek ki. A tanulásszervezési módokat és segítő módszereket mindig a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazítva alkalmazzuk, differenciált oktatást biztosítunk számukra. Alternatív lehetőségeket keresünk a verbális beszéd nehézségeivel küzdő tanulóink számára, hogy a kommunikációs képességeiket maximális módon tudjuk fejleszteni. Folyamatos és állandó feladatnak tekintjük a tanulók kommunikációs fejlesztése mellett a mozgásfejlesztést is. Játékos feladatokkal, tevékenykedtetésekkel segítjük hozzá tanulóinkat, azon ismeretek elsajátításához, melyekre életük során szükség lesz. A nevelési-oktatási feladatok minden területén megpróbáljuk kihasználni a játékok fejlesztő hatásait. A rendelkezésünkre álló össze módszert felhasználjuk arra, hogy tanulóinkat hozzá tudjuk segíteni a jobb megértéshez és az elsajátított ismeretek minél sikeresebb alkalmazásához. Ahhoz, hogy tanulóinkat ilyen sikerekhez juttathatunk el, elengedhetetlen a pedagógusok folyamatos szakmai és módszertani fejlesztése, megújítása. A nevelő-oktató munka teljessé válásához, a család és az iskola közös együttműködése elengedhetetlen, mely alapjára a folyamatos, bizalmon és kölcsönös tiszteleten alapuló kommunikáció. (PP.2020.)

Sokféleségünk által válik színessé a világ, így a tehetséget is rengeteg területen lehet kibontakoztatni, van aki, a tanulásban kiemelkedő, mások az élet más területein például mozgás, éneklés, zenélés, főzés, festés. Elsődleges feladatunk, hogy pedagógusok ne csak észreveggyük, melyik gyermek miben tehetséges, hanem abban támogassuk őt, gondozzuk a tehetségét, ezzel is több sikerélményhez juttatva az életben. Ezáltal próbáljuk növelni a tanulók önbecsülését, mely segítségünkre válik, hogy a gyermek egy harmonikus személyiségfejlődésen tudjon áthaladni. Az autizmus spektrum zavarral diagnosztizált tanulók rendelkeznek egy-egy olyan képességgel, mely kiemelkedik a képességstruktúrájukból. Az autizmust kísérő szindróma lehet a savant-szindróma. A savant francia kifejezés, mely tudós/bölcs embert jelent, ezzel is utalva a különleges képességekre. Jellegzetessége, hogy az élet egy vagy több területén hihetetlen szakértelemmel és tehetséggel rendelkeznek, gyakran azonban hétköznapi cselekvések elvégzésére képtelenek (öltözködés, evés, vezetés). A savant-

szindróma nehezen érthető. A nem széles körben elfogadott kognitív elmélet szerint a savantokban a tehetség és a hiány keveredik. Intézményünkben megpróbálunk lehetőséget biztosítani a tanulóknak, tehetségük kibontakoztatására. A tehetségkibontakoztató lehetőségek a tanulmányi versenyek, az iskolai- és osztályműsorban való szereplés valamint a differenciált oktatás a tanórák keretében és azon túl is.

Intézményünk más intézményekkel is kapcsolatban áll, melyek segítségével szolgálnak mind a tanulóknak, a szülőknek és a pedagógusoknak egyaránt. Az Észak-Pesti Tankerületi Központtal való együttműködés alapelve, hogy hivatalos kapcsolatot ápoljuk az intézmény fenntartójával, emellett nagy örömünkre ez a kapcsolat definiálható segítő, támogató jellegű kapcsolatként is. A XVI. kerületi önkormányzattal lévő kapcsolat elengedhetetlen az intézmény számára, rengeteg olyan programmal szolgálnak, melyeken, a tanulók és a pedagógusok is nagyon szívesen vesznek részt. Ilyen program például a Kertvárosi iskolaválasztó, a tanulók körében igencsak közkedvelt esemény, téli időszakban kakaózás a polgármesternél, vagy a pedagógusok egyik kedvenc rendezvénye a pedagógus bál. Intézményünk a kerületi Rendőrkapitánysággal is kapcsolatban áll, iskolarendőrt biztosít számunkra, illetve a kapitányság járőrszolgálatát áll rendelkezésünkre, ha valamely magatartás szabályozási problémával küzdő tanuló dührohama nem fékezhető, és veszélyezteti a társai valamin a pedagógusok testi épségét. A Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő szolgálattal és kapcsolatban áll intézményünk, ahol az osztályfőnök jelzése alapján a rászoruló családok megsegítése a cél. Emellett mediációs szolgálatukon keresztül próbáljuk az iskola-szülő kapcsolattartás nehézségeit leküzdeni. A Kertvárosi Egységügyi Szakszolgálattal való együttműködés a védőnői és gyermekorvosi munkában nyilvánul meg. Évenként tartanak rendszeres vizsgálatot, a védőnő rendszeres előadásokat tart a tanulóknak, a szülői értekezleten pedig tájékoztatást, valamint alkalmanként esetmegbeszéléseket. (PP. 2020.)

„Beszédjavító általános iskolai oktatás folyik 1-4. évfolyamig logopédiai osztályokban, iskolaotthonos keretek között. Tagintézményünkbe a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Beszédvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézmény szakvéleménye alapján történik a felvétel. A tanítás és a kiscsoportos fejlesztések során módszereink megválasztásakor figyelembe vesszük az életkor, a lelki sajátosságok, valamint a beszéd-, olvasás- és írászavar fajtáját, súlyosságát. Intenzív logopédiai szakellátást, speciális, differenciált tanórai, sokoldalú kiscsoportos fejlesztéseket biztosítunk a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően. Célunk, hogy alkalmassá tegyük a gyerekeket komplex logopédiai módszerek alkalmazásával, a fejlesztési lehetőségek maximálisan kihasználásával a többségi általános iskolában való eredményes tanulásra. Nagy gondot

fordítunk a beszédhibák javításán, a beszédmegértés és beszédészlelés fejlesztésén kívül a nyelvi, kommunikációs zavarok korrekciójára, a diszlexia, a diszgráfia, a diszkalkulia megelőzésére, reedukációjára, valamint a változatos mozgásfejlesztésre is.. Egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált foglalkozások során a személyiségfejlesztés mellett a beszéd- és mozgásfejlesztésre, a térbeli, a síkbeli, az időbeli tájékozódás biztos elsajátítására, az emlékezet, a figyelem fejlesztésére, a szókincs bővítésére különös figyelmet fordítunk. Az iskolánkban töltött éveket követően – eredményes felzárkózásuk után – tanulóink megfelelően beilleszkednek a körzetes általános iskolákba.” (Iránytű szülőknek az iskolaválasztáshoz 2022.)

3. Kutatás, elemzés

3.1. Kutatási célok, kérdések, hipotézisek

Diplomamunkám témaválasztáskor olyan területen szerettem volna vizsgáldni, mely eddig még kevésbé volt kutatott és a gyermekek pályaeorientációjáért tudok vele tenni. Fontosnak tartom, hogy minél fiatalabb korban megkezdjük a gyermekek pályaismeretének bővítését, hogy különbséget tudjanak tenni egyes pályák között. Pályaválasztásukkor pedig hozzásegítsük őket, hogy a döntés meghozatala egy önazonos, reális eredményt igazoljon. A NAT-ban a megvalósítandó célok között szerepel a pályaeorientációs gondolkodás fejlesztése és feladatok megvalósítása a magyarországi közoktatási intézményekben. Szeretnék egy olyan kutatást végezni, mely feltáró lehet, hogy megvalósítható-e a pályaeorientációs tevékenység általános iskola első osztályában. A kutatásom egyik célja, hogy megvizsgáljam a pályaismeretbővítési folyamatokat a pedagógusok nevelő-oktató munkáján keresztül. A másik célom annak feltárása, hogy az általános iskola első osztályos tanulói körében végzett strukturált pályaeorientációs foglalkozás, pályaismeret bővítő foglalkozás az életkori sajátosságok figyelembevételével kivitelezhető-e és milyen eredmények válnak produkálhatóvá. Ezen kérdéskörök vizsgálatával kapcsolatban két feltételezést fogalmaztam meg, melyek a következők:

H1.: A pályaismeret bővítő foglalkozások szükségesek lennének, mert a tanulók nem rendelkeznek kellő ismerettel. A foglalkozás által adott ismeretek alkalmasak a személyiségjellemzők fejlődésének tudatos támogatására, az ismeretek bővítésére.

H2.: Általános iskolában történő pályaeorientációs foglalkozások szükségesek, mert a szülők nem biztosítanak reális képet gyermekeiknek a munka világról, illetve a tovább tanulási lehetőségek aktuális lehetőségeiről is kevés ismerettel rendelkeznek.

3.1.1. Célcsoport bemutatása:

A Göllész Viktor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Beszédjavító Tagintézményének 1. a. osztályában tartottam meg a pályaismeret fejlesztő csoportfoglalkozásaimat. Az osztályba járó gyermekek szülei mind beleegyeztek, hogy a gyermekük részt vegyen a csoportfoglalkozáson. A beleegyző nyilatkozat a mellékleteknél található. Az osztályba 9 tanuló jár, nemek aránya szerint 4 lány és 5 fiú. 7 tanuló született 2015-ben, egy tanuló 2016-ban, egy tanuló pedig 2014-ben. Tehát többségben vannak a 8 éves tanulók, egy 7 és egy 9 éves tanuló jár még az osztályba. A tanulók a szakértők által adott vélemény alapján kerülnek iskolánkba. A szakértői vélemények alapján kódot kapnak tanulók

a sajátos nevelési igényükről, illetve annak típusáról, hogy fogyatékoság vagy részképesség zavar állapítható meg az adott tanulóknál. Az osztályban tanuló gyerekek közül 6 tanulónál diagnosztizáltak F80.9-as kódot, a beszéd és nyelvfejlődés nem meghatározott zavarát. 3 tanuló F1.9-es kóddal rendelkezik, mely az iskolai készségek nem meghatározott fejlődési zavarát foglalja magába. Az osztályból 2 tanuló kevert specifikus zavarral is küzd (F83.0), valamint egy tanuló rendelkezik F80.2-es kóddal, tehát a beszéd megértés receptív zavarával. Az osztályból egy tanulónál észlelhető az artikuláció jellegzetes zavara (F80.0). Az osztályban tanuló gyereke szeptember óta ismerik egymást, az elmúlt hónapokban alakultak ki barátságok. Egy tanuló az osztályból súlyos magatartási és pszichés problémával küzd, mellyel folyamatosan zavarja társait és a pedagógusok munkáját. Többszöri osztályfőnöki figyelmeztetés, fogadóóra és rengeteg visszajelzés után sem hajlandók a szülők együtt működni a pedagógusokkal. A tanuló állapota egyre csak romlik, az osztály tanulói sem szeretnek vele szívesen játszani, így peremhelyzetre került. Az osztály többi tanulói szívesen játszanak együtt akár a tanteremben, akár az udvaron. Egy kisfiú az osztályból cisztás fibrózissal született, kifejezetten figyelniük kell nekünk, pedagógusoknak is rá, illetve a gyógyszereit nekünk kell beadni a kijelölt időközönként. Az osztály lány tanulói nagyon kedvesek, közel állnak egymáshoz, szívesen játszanak egymással, nem veszekednek, csendesek, ezzel is példát mutatva az osztály fiú tanulónak, akik olykor olykor harsányak, mindig a csínytevésen jár az eszük és sokszor próbálnak meg verekedni. Az osztály fiú tanulói csak az olyan játékokban lelik örömeiket, melyben valamiféle agressziót tartalmaz, lövöldözés, bántalmazás vélhető fel a játékokban. Az iskola után sok fiú játszhat otthon a tableten, és ott is csak öldöklős, erőszakos játékokkal játszanak, illetve olyan videojátékkal, melynek alapja egy horror történet. Többszöri jelzés után is azt, gondolják a szülők, hogy ez rendben van, vagy nem is tudják milyen játékkal játszik a gyermeke. A sok erőszakos videojáték után ezek a tanulók, nem is értik, mi is a probléma a viselkedésükkel, mikor a pedagógus rájuk szól. Meglepő, hogy elsős létük ellenére az ebéd utáni csendes pihenőben nem szeretik, ha mesét olvasnak nekik, sokszor említik, hogy túl unalmas, még akkor is, mikor a teremben lévő nagy szőnyegre leülünk és közösen nézegetjük a mesekönyvben szereplő képeket.

3.2. Csoportfoglalkozások bemutatása

Az első feltételezésem vizsgálatához a strukturált csoportfoglalkozás módszerét választottam. A vizsgálatom empirikus, kvalitatív kutatási módszeren alapul, célja a társadalmi jelenségek mélyebb megértése. A vizsgálat során megfigyelt csoport kisebb méretű, 9 fős, kiválasztásuk

nem volt véletlenszerű. A vizsgálat a célcsoport természetes környezetében, az osztálytermükben zajlott.

I. Foglalkozás

Foglalkozás menete	Feladat	Módszer	Eszköz
I. FOGLALKOZÁS			
I. Hangulatteremtés	Bemutakozás		
	Bemeneti mérés: 1. feladat: annyi szakma rajzolása, amennyit ismernek 2. feladat: Mi lesz, ha nagy lesz?	frontális beszélgetés	ceruza, papír
II. Célkitűzés	„A mai foglalkozáson, szakmákkal kapcsolatos feladatokat fogtok megoldani.”	közlés	
III. Ismeretfeldolgozás	3. feladat: Szülők foglalkozásának lerajzolása 4. feladat: találós kérdések 5. feladat: szakam kereső: képeken látható tevékenységek kitalálása 6. feladat: lego figurák szakmái (szakács, rendőr, tűzoltó, villanyszerelő, focista,	egyéni frontális frontális frontális	pad, szék, lap, íróeszköz, ceruza, radír, színesceruza találós kérdések listája 15 db kép lego figurák

	játékvezető, orvos, ápoló, úrhajós, kaszadőr, pilóta, motorversenyző, állatorvos, kertész, benzinkutas.)		
IV. Személyes hozam	Visszajelzés kérése 7. feladat: szakmák gyűjtése, amikről a mai foglalkozásig még nem hallottak	gyűjtés egyéni frontális	
V. Következő foglalkozás előkészítése	8. feladat: Járjanak utána, mivel foglalkoztak a nagyszüleik, kinek milyen munkája van a családban.		

Az első foglalkozás elsődleges célja a pályaorientáció világával való ismerkedés volt. A hangulatteremtés lépésében tudattam a tanulókkal, hogy kivételesen nem tanórán fognak részt venni, hanem annál sokkal izgalmasabb és érdekesebb foglalkozás vár rájuk, mely a munkámhoz nagyon fontos, hiszen hozzásegítenek a kutatásom valós eredményeihez. A bementei méréshez egy könnyedebb, játékosabb feladattal készültem számukra, így ezt a hangulatteremtés lépésben valósítottam meg. Kértem a tanulókat, hogy rajzoljanak annyi szakmát, amennyit ismernek. A következő feladatban a Mi leszél, ha nagy leszél kérdésre szerettem volna, ha válaszolnának. Kíváncsi voltam van e már elképzelésük a jövőjükkel kapcsolatban. A célkitűzéskor elárultam a tanulóknak, hogy a mai foglalkozáson szeretném kideríteni, mennyi szakmát, munkát ismernek, így ehhez kapcsolódó feladatokat fognak majd megoldani. Kíváncsi vagyok, tudják-e, hogy a szüleitek mivel foglalkoznak, valamint fognak majd látni képeket és lego figurákat, szeretném, hogy azokról is megállapítsátok, hogy mivel foglalkoznak. Az első foglalkozás ismeretfeldolgozó részében több feladattal is készültem a tanulóknak. Az elő feladatban arra kerestem a választ, tudják, hogy a szüleik mivel foglalkoznak, milyen eszközöket használnak munka közben. Az ismeretfeldolgozás szakasz második feladata 30 darab találókérdést tartalmazott, melyek a 2. számú mellékletnél találhatóak. A harmadik feladat elvégzéséhez körbe ültünk két összetolt asztalt, hogy minden

tanuló jól lássa a képeket a feladathoz. 15 darab képpel készültem a tanulóknak, melyen tevékenységek voltak láthatók. Ki kellett találniuk, hogy milyen szakmát űzhetnek, akik a képen szerepelnek. Az ismeretfeldolgozás szakaszának utolsó feladatáént legofigurák foglalkozását kellett a tanulóknak kitalálniuk. A 15 figura: szakács, rendőr, tűzoltó, sportoló: teniszező, focista, játékvezető, orvos, ápoló, úrhajós, kaszkadőr, pilóta, motorversenyző, állatorvos, kertész, benzinkutas voltak. Az első pályaismeret fejlesztő csoportfoglalkozás személyes hozamát közösen beszéltük meg, összegyűjtöttük, hogy hány darab olyan szakmáról hallottak ma, amivel eddig még nem találkoztak. A következő foglalkozás előkészítéséhez megkértem a tanulókat, hogy ha hazamennek, beszélgessenek a szüleikkel, hogy mivel is foglalkoznak, mivel foglalkoztak a nagyszülők, kinek milyen munkája van a családban.

II. Foglalkozás

Foglalkozás menete	Feladat	Módszer	Eszköz
II. FOGLALKOZÁS			
I. Hangulatteremtés	előző foglalkozás végén kapott feladat megbeszélése	beszélgetés	
	1. feladat: tenyér körbe rajzolása, ujjakból szakmák kialakítása	frontális	ceruza, papír
II. Célkitűzés	„A mai foglalkozáson, szakmákkal kapcsolatos feladatokat fogtok megoldani.”	közlés	
III. Ismeretfeldolgozás	2. feladat: Lego figurák elhelyezése az megfelelő környezetbe 3. feladat: plázaépítés legoból 4. feladat: képpárosító: eszközök és szakmák párosítása	csoportmunka	lego, lego figurák
IV. Személyes hozam	Visszajelzés kérése 5. feladat: Eddig még ismeretlen szakma gyűjtése	gyűjtés egyéni frontális	
V. Következő foglalkozás előkészítése	6. feladat: Otthon eszközös keresése, amit a mai napi feladatban láttak.	frontális	

A második pályaismeret fejlesztő foglalkozás elején, a hangulatteremtés részben az előző foglalkozás lezárásánál adott feladatot megbeszélése volt az elsődleges cél. Megkérdeztem a

tanulókat, ki járt utána, hogy mivel is foglalkoznak a szülei, nagyszülei, rokonok? A foglalkozás ebben a szakaszában, még a könnyedebb feladattal is készültem a tanulóknak. A tanulóknak körbe kellett rajzolniuk a kezüket a lapon, és minden ujjukból alkotniuk kellett egy arcot, az ujjak tetejére fejedőt kellett készíteniük, vagy ki kellett egészíteniük az arcot úgy, hogy, köthető legyen valamilyen szakmához, például bukósisak-motor/autó vagy versenyző, kukta sapka, kéményseprő kalapja, rendőr sildes sapkája, dj fülese, orvos maszkban. A második foglalkozás célja is ugyancsak foglalkozások, szakmák megismertetése volt tanulókkal, és ezzel kapcsolatos feladatok elvégzése volt.

A második pályaismeret fejlesztő csoportfoglalkozás ismeretfeldolgozás szakaszának első feladatában az előző foglalkozás során megismert 15 lego figurát el kellett helyezniük a tanulóknak a megfelelő környezetbe. A következő képek saját képek, melyek a foglalkozáson készültek.

3. ábra: Sportoló-teniszező
(Forrás: saját kép)

4. ábra: Úrhajós-űrkutató állomás
(Forrás: saját kép)

5. ábra: Motorversenyző- versenypálya
(Forrás: saját kép)

6. ábra: Szakács-konyha
(Forrás: saját kép)

7. ábra: Kertész-udvar
(Forrás: saját kép)

A második pályaismeret fejlesztő foglalkozás ismeretfeldolgozó szakaszának második feladatában legóból plázát építettek a tanulók. A következő feladat a megépült plázához kapcsolódott, megbeszéltük kik dolgoznak a plázában, az egyes alkalmazottak milyen feladatokat látnak el. Az ismeretfeldolgozás szakasz harmadik feladatában a tanulóknak párosítani kellett a munkákat az adott munkaeszközökkel. A második pályaismeret fejlesztő foglalkozás személyes hozamánál megkértem a gyerekeket, hogy mondják el, szerepelt-e ma olyan szakma, amit eddig még nem ismertek vagy olyan munkaeszköz, amivel eddig még nem találkoztak. A következő foglalkozás előkészítéséhez megkértem a tanulókat nézzenek szét otthon, látnak-e olyan eszköz, amit a mai nap során a foglalkozáson láttak a képeken.

III. Foglalkozás

Foglalkozás menete	Feladat	Módszer	Eszköz
III. FOGLALKOZÁS			
I. Hangulatteremtés	előző foglalkozás végén kapott feladat megbeszélése: milyen eszközöket találtak otthon?	beszélgetés	
	1. feladat: zenehallgatás: milyen szakmáról szól a dal?	frontális	jbl
II. Célkitűzés	„A mai foglalkozáson is szakmákat fogtok megismerni, építeni és drámajátékot is fogtok játszani.”	közlés	
III. Ismeretfeldolgozás	2. feladat: Dalban hallott szakma megbeszélése- orvos. Lego kórház építése. 3. feladat: lego figurák (orvos, ápoló, beteg) elhelyezése a lego kórházban 4. feladat: drámajáték	csoporthmunka csoporthmunka csoporthmunka	lego, lego figurák lego, lego figurák
IV. Személyes hozam	Visszajelzés kérése 5. feladat: melyik feladat tetszett ma a legjobban?	frontális megbeszélés	
V. Következő foglalkozás előkészítése	6. feladat: Nézzenek szét, kik dolgoznak a lakókörnyezetükben. a	frontális	

A harmadik pályaismeret fejlesztő csoportfoglalkozás elején a hangulatteremtés szakaszban, megbeszéltük a tanulókkal, az előző foglalkozás végén kiadott „házi feladat”-ot, hogy ki milyen eszközöket vélt otthon felfedezni, amit az előző foglalkozás alkalmával láthattak a képeken. Amint megbeszéltük, zenehallgatás következett, egy kedves Gryllus Vilmos dalt hallgattunk a gyerekekkel, ki kellett találniuk miről, milyen szakmáról énekelnek a dalban. Az orvos című dalt hallgattuk a tanulókkal. A célkitűzés szakaszában ismertettem a tanulókkal a harmadik csoportfoglalkozás menetét, miszerint a mai foglalkozáson is szakmákat fognak megismerni, valamint lego-ból fognak építeni és drámajátékot is fognak játszani.

A harmadik pályaismeret fejlesztő csoportfoglalkozás ismeretfeldolgozó szakaszának első feladatában, a hangulatteremtés részben hallgatott dal megfejtésével haladtunk tovább. Kórházat kellett építeniük a tanulóknak legóból. Amint elkészült az épület, megbeszéltük kik dolgoznak a kórházban. A következő feladat szorosan kapcsolódott az előzőhöz, elhelyeztük azokat a lego figurákat, akik a kórházban dolgoznak: orvos, ápoló, valamint betegek is elhelyeztek az épületben. Az építést, megbeszélést drámajáték követte. A tanulók szituációs játékban vettek részt, egy beteg gyermeket a szülei bevitték a kórházba. A feladathoz minden tanulónak jutott szerep: szülők, beteg gyermek, irányítópult munkatársa, liftes néni, mentős, orvos, asszisztens, ápoló. A foglalkozás személyes hozam részénél megkértem a gyerekeket, hogy mondják el, melyik feladat tetszett ma nekik a legjobban, melyik helyzetben érezték jól magukat? A következő foglalkozás előkészítéséhez megkértem a tanulókat, hogy nézzetek szét hazafelé menet, hogy a lakókörnyezetetekben kik dolgoznak?

IV. foglalkozás

Foglalkozás menete	Feladat	Módszer	Eszköz
IV. FOGLALKOZÁS			
I. Hangulatteremtés	előző foglalkozás végén kapott feladat megbeszélése: milyen munkákat láttak a lakókörnyezetükben?	beszélgetés	
II. Célkitűzés	„A mai foglalkozáson többféle munkavégzési móddal is fogunk dolgozni és az eddigi ismereteitekre szeretnék építeni.”	közlés	
III. Ismeretfeldolgozás	1. feladat: házépítés legoból. 2. feladat: munkák megtekintése, kik dolgoznak a ház körül? 3. feladat: gyűjtés: kik dolgoznak a lakókörnyezetünkben? Kimeneti mérés: 4. feladat: csomagolópapírra szakmák rajzolása	párosmunka megbeszélés csoportmunka csoportmunka	lego, lego figurák csomagolópapír, ceruza, színes ceruza, radír, filc
IV. Személyes hozam	Visszajelzés kérése 5. feladat:	frontális megbeszélés	

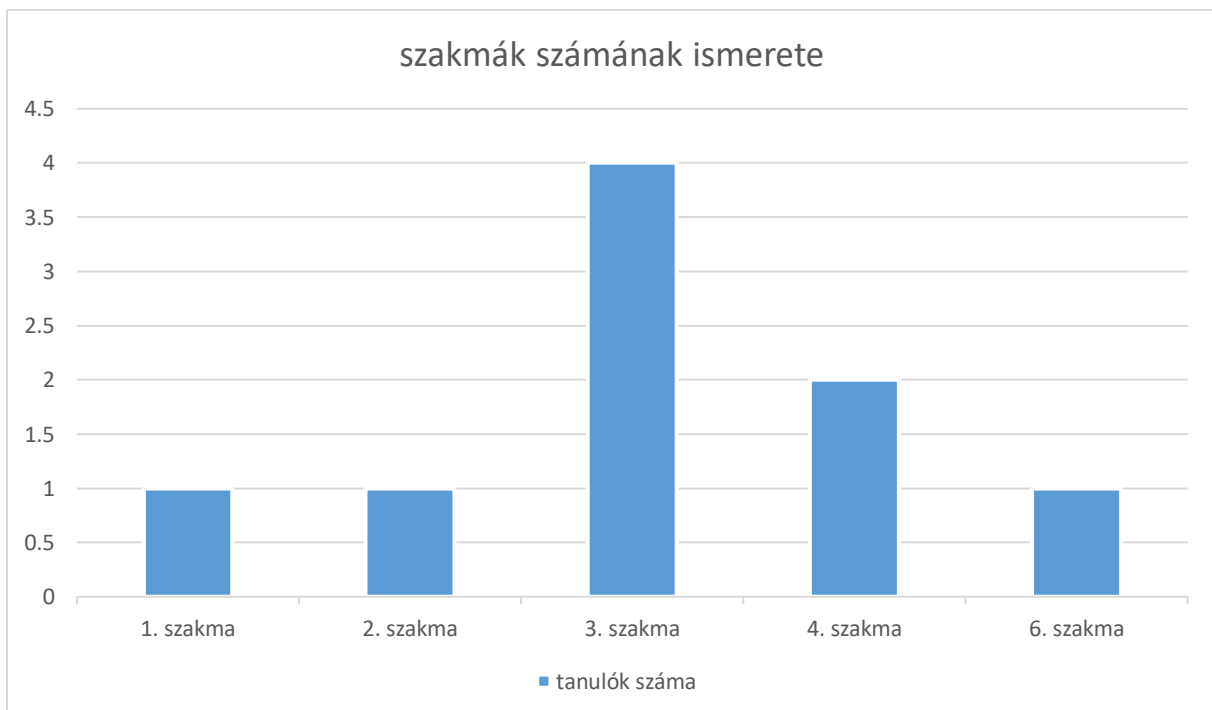
A negyedik pályaismeret fejlesztő csoportfoglalkozás első részében, a hangulatteremtésnél megbeszéltük a tanulókkal, hogy ki mit látott, milyen munkák vannak a környezetünkben. Az

utolsó foglalkozás célkitűzésekor az eddigi ismeretükre alapoztam, az utolsó foglalkozáson kimeneti mérést végeztem, valamint a tanulók többféle munkavégzési módban is dolgoztak. A negyedik foglalkozás ismeretfeldolgozó részében páros munkában lakóházat kellett építeni a tanulóknak lego-ból, amint elkészültek megbeszéltük ki foglalkoznak a ház, lakás körül. Ezt egy közös gyűjtés követte, összeszedtük kik dolgoznak a lakókörnyezetünkben. A kimeneti méréshez csoportban dolgoztak a tanulók, egy hatalmas csomagolópapírra rárajzolták azokat a szakmákat, amiket a foglalkozások alatt ismertek meg.

3.3. Kutatási eredmények

A tanulók a bemeneti mérés-ként célt szolgáló feladatokat teljesítették, melyeket szeretnék a következőkben részletesebben kifejteni. Az első pályaismeret fejlesztő csoportfoglalkozás első feladatban a tanulóknak annyi szakmát kellett lerajzolni egy lapra, amennyit ismertek. Volt olyan tanuló, aki csak egyetlen egy szakmát, focistát rajzol, volt olyan, aki 6 szakmát is lerajzolt, köztük a szélturbina technikust. A 9 fős osztályból 4 tanuló rajzolt 3 féle szakmát, 2 tanuló rajzolt 4 féle szakmát, és 1 tanuló rajzolt 2 féle szakmát. A leggyakrabban előforduló szakma a katona, illetve a tanár volt, mely több gyermek lapján is szerepelt. A tanulók összesen 11 szakmát rajzoltak le, melyek a következők voltak: orvos, katona, tanár, youtube-er, szélturbina technikus, cukrász, focista, buszvezető, bíró, híradós, szakács.

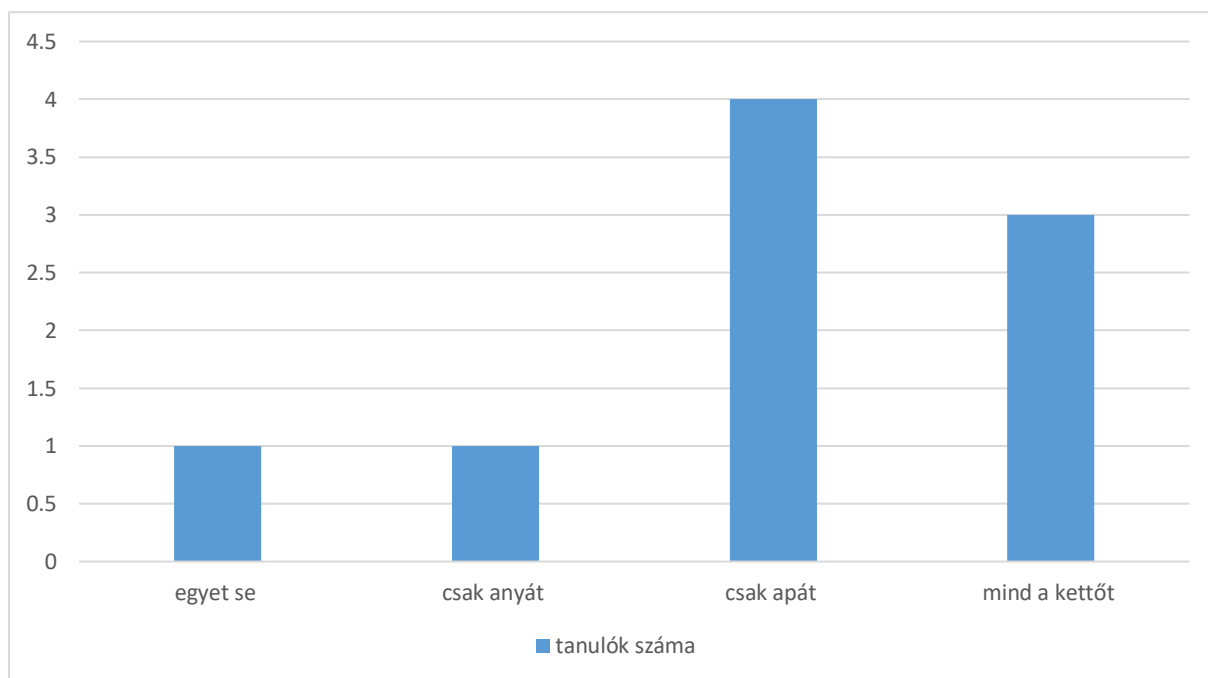
8. ábra: Szakmák számának ismeretei
(Forrás: saját kutatás 2023.)

A csoportfoglalkozás következő feladatában azt kérdeztem a tanulóktól, tudják-e már, hogy mivel szeretnének foglalkozni, ha felnőttek lesznek. Az osztályból 2 fiú is katona szeretne lenni, mert harci gépeket szeretnének vezetni. Egy kisfiú elképzelése, hogy szélturbina technikusként fog majd dolgozni. A többi tanulónak nem volt elképzelése a jövőre való tekintettel.

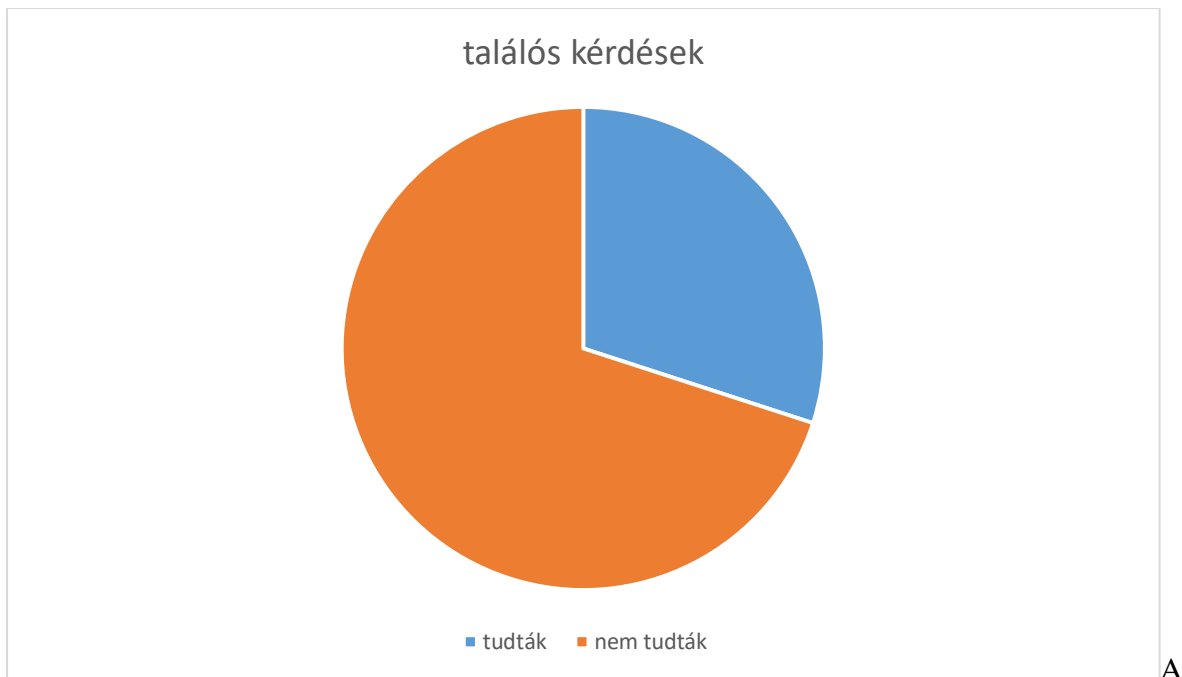
A csoportfoglalkozás harmadik feladatában megkérdeztem a tanulókat, hogy tudják-e mivel foglalkoznak a szüleik. Nagy meglepetésemre nem sok tanuló tudta, egy tanuló egészen pontosan így fogalmazott: „apa reggel elmegy a dolgozóba”. A kérdésre, hogy apa mit csinál a dolgozóban már nem tudott válaszolni. A tanulók közül egy kislány nem tudta mivel foglalkoznak a szülei, egy tanuló csak azt tudta, hogy az édesanyja mivel foglalkozik, 4 tanuló tudta, hogy az édesapja mivel foglalkozik, és 3 tanuló tudta, hogy mivel foglalkoznak a szülei.

9. ábra: Szülők munkájának ismerete
(Forrás: saját kutatás 2023.)

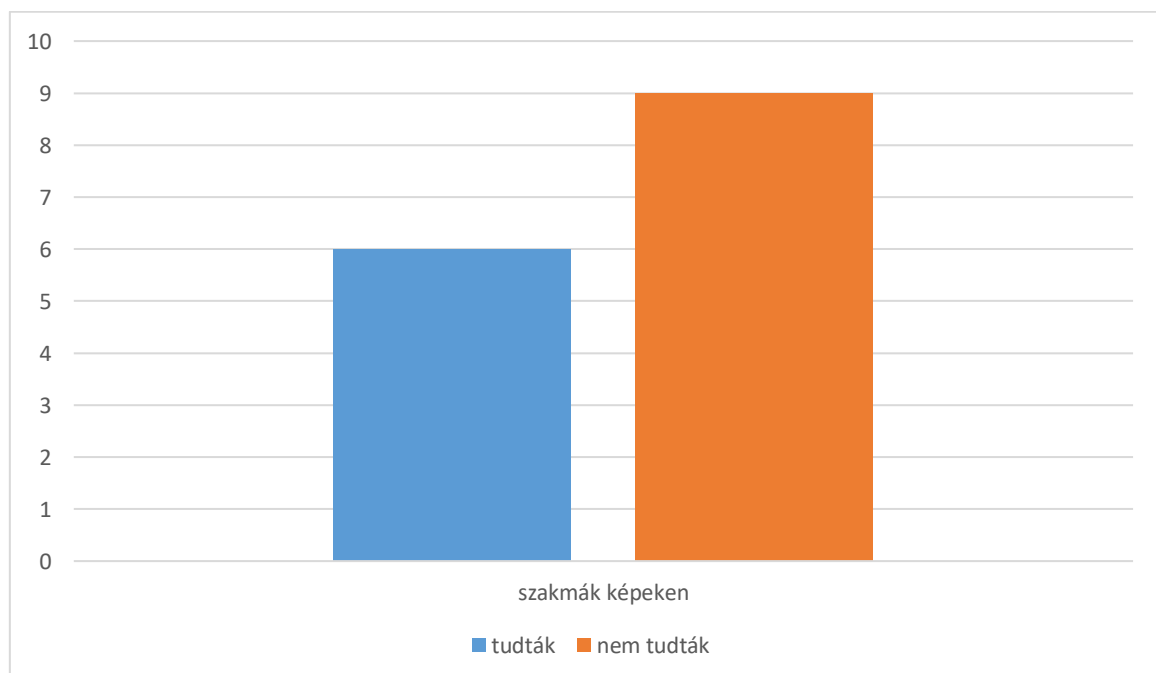
A következő feladatban 30 találós kérdésre kellett a tanulóknak válaszolniuk. A 30 kérdés közül 9-re tudták a választ, melyek a következők voltak: fodrász, postás, festő, tűzoltó, szakács, kertész, orvos, buszvezető és pénztáros. A szakmák melyek nem tudtak kitalálni pedig a következők: cipész, kőműves, halász, sofőr, bohóc, színész, mozdonyvezető, pék, kéményseprő, mérnök, tengerész, gépész, pilóta, tudós, kocsis, juhász, eladó, zenész, gumijavító, tanító.

10. ábra: Találós kérdések
(Forrás: saját kutatás 2023.)

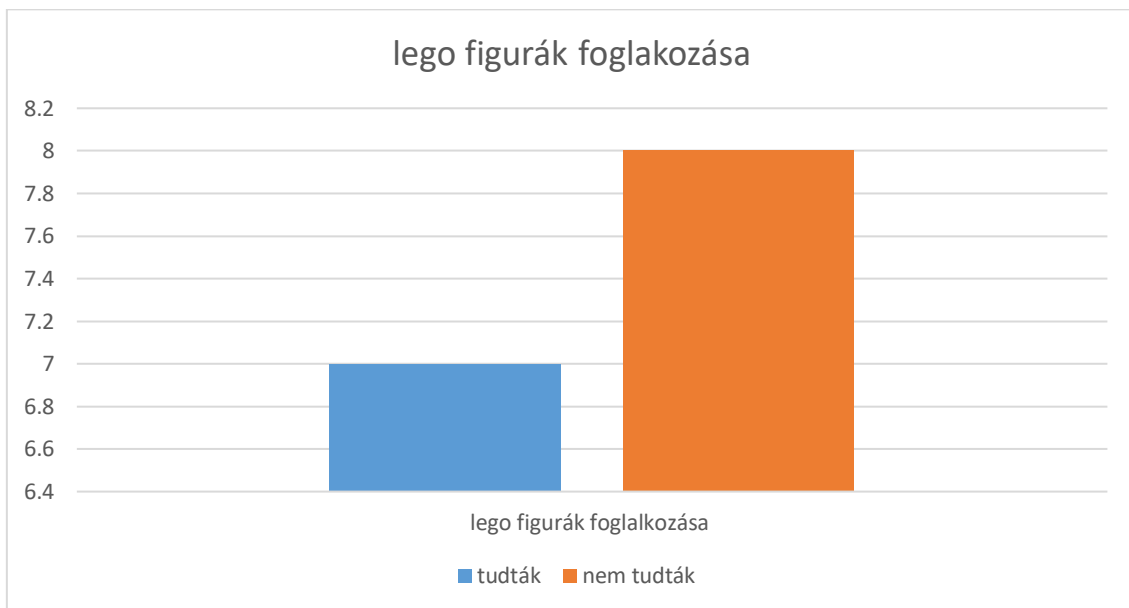
következő mérési feladatban a tanulók a 15 képből álló feladatot kaptak. A 15 képen szakmák szerepeltek, ki kellett találniuk, melyik képen, milyen szakma szerepel. Az asztalra kitett 15 képből 6 képen tudták, hogy milyen foglalkozást látnak, melyek a következők voltak: eladó, fodrász, kukás, tanár, felszolgáló és katona. A szakmák melyeket nem tudtak a következők: kőműves, villanyszerelő, autószerelő, ács, pék, úszómester, erdész, védőnő és pilóta.

11. ábra: Szakmák felismerése képeken
(Forrás: saját kutatás 2023.)

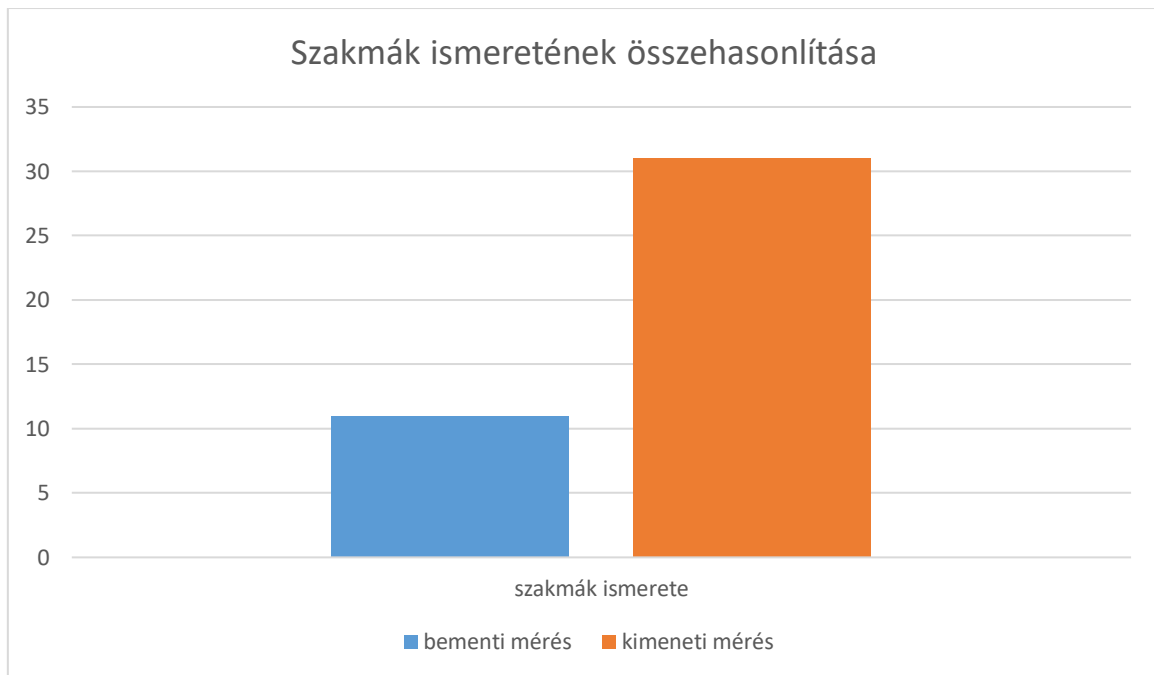
A következő feladatban ugyancsak 15 szakmával találkoztak a tanulók. 15 lego figurának kellett kitalálniuk a foglalkozását. A tanulók éppen csak kevesebb, mint a felét tudták kitalálni a szakmáknak. 7 lego figurának tudták a foglalkozását, melyek a következők voltak: szakács, rendőr, tűzoltó, focista, orvos, úrhajós, állatorvos. A maradék 8 lego figura foglalkozása, melyeket nem tudtak: villanyszerelő, játékvezető, ápoló, kaszkadőr, pilóta, motorversenyző, kertész, benzinkutas.

12. ábra: Lego figurák foglalkozása
(Forrás: saját kutatás 2023)

A csoportfoglalkozás kimeneti mérésre szolgáló feladatban a tanulóknak egy nagy csomagolópapírra kellett rajzolniuk azokat a szakmákat, melyeket a foglalkozások alatt ismertek meg. Könnyen ment a csoportmunka, könnyen hozzáfértek a hatalmas felülethez, így kényelmesen, szabadon alkottak. Összesen 31 szakmát rajzoltak le, melyek a következők: orvos, katona, postás, szakács, pilóta, kőműves, ács, buszvezető, tanár, állatorvos, kertész, focista, rendőr, tűzoltó, fodrász, festő, eladó, pénztáros, ápoló, zenész, autószerelő, cukrász, bíró, műkörmös, youtube-er, informatikus, takarító, virágárus, edző, kalauz és taxi sofőr. Az alábbi diagrammon szeretném összehasonlítani, hogy hány szakmát ismertek a tanulók a bemeneti, illetve a kimeneti méréskor.

13. ábra: Szakmák ismeretének összehasonlítása
(Forrás: saját kutatás 2023)

3.4. Interjú

A pályaismeret fejlesztő csoportfoglalkozás mellett a másik kutatási módszeremül az interjút alkalmaztam, melyhez 10 kollégám segítségét kértem. A tanáriban összeültünk, és közösen megválaszolták az interjú kérdéseit. Akikkel az interjút készítettem, több mint 10 éve dolgoznak pedagógusként, 6 kollégámnak tanító végzettsége van, a többi kolléga, akik részt vettek az interjúban logopédus végzettséggel rendelkeznek. A következő táblázatban szeretném részletesebben kifejteni.

Monogram	Szak	Mióta dolgozik pedagógusként
B.F.	gyógypedagógus, logopédus szakirány	3 év
K.A.	tanító, matematika műveltség terület	18 év
P.A.	tanító, testnevelés műveltség terület	23 év
H.J.	gyógypedagógus, logopédus szakirány	21 év
D. F.	gyógypedagógus, szomatopedagógia szakirány	11 év
P.Zs.	gyógypedagógus, logopédus szakirány	17 év
N.J.	tanító, vizuális nevelés műveltség terület	5 év
K.J.	tanító, matematika műveltség terület	9 év
M. P. Zs.	tanító, magyar nyelv és irodalom műveltség terület	14 év
A. Sz.	tanító, magyar nyelv és irodalom műveltség terület	7 év

Az interjú első kérdésére, melyben arra voltam kíváncsi, hogy iskolánk tanulói rendelkeznek-e kellő ismerettel a pályaaorientációról, egyöntetűen azt a választ kaptam, hogy egyáltalán nem rendelkeznek kellő ismerettel, a tudásuk roppant hiányos. P.Zs. szavait szeretném idézni: „Tapasztalataim szerint, magában a családban sem történik erről beszélgetés, sokan a saját szüleik foglalkozását, munkahelyét sem tudják. Ezért is tartom fontosnak az intézményi keretek közötti tájékoztatást a gyerekek számára.” Több kollégám is említette, hogy a tanulók nem rendelkeznek kellő önismerttel, és a jövőről való elképzelésük nem felel meg a valóságnak. „Sok gyerek önismeret hiánya miatt, képességeit túlértékelve pl.: orvos, vagy mérnök akar lenni” (D.F)

Az interjúm második kérdésére, melyben arra voltam kíváncsi, hogy ismerve tanulóink képességeit milyen szakmákat, foglalkozásokat helyeznének a kollégáim előtérbe. Azt mondhatom, hogy szerencsére nagyon lelkesek és felkészültek a munkatársaim, rengeteg szakmát felsoroltak, amiben a tanulóink a későbbiekben akár el is tudnak helyezkedni. Szívesen

beszéltek arról is, hogy melyik tanulónak milyen munkát tudnának elképzelni, amellett, hogy csak sorolták volna a szakmákat. A sok szakma melyek terítékre kerültek az interjú alatt a következők voltak: asztalosipari szerelő, cukrász segéd, élelmiszer eladó, kőműves, kerti munkás, kertész, parkgondozó, szakács segéd, informatikai adatrögzítő, szobafestő, burkoló, bolti árufeltöltő, raktári dolgozó.

A harmadik kérdésemre kapott válaszok nem voltak teljesen egyöntetűek, többen többféleképp vélekedtek. Volt, aki úgy vélekedett, jobbnak látja egy hosszabb szünet nélküli időszakba beilleszteni a pályaorientációs napot, hogy megszakítsuk a hagyományos oktatás folyamatát. Volt, aki szerint teljesen mindegy hova tervezzük a pályaorientációs napot, bármikor érdekessé tudja tenni az iskolai életet. Voltak, akik nem idősímban gondolkoztak, hanem az alkalom előkészületeire gondoltak. Többen is érdemesnek tartották, hogy a pályaorientációs nap előtti időszakban beszélgessenek a tanulókkal, tudják-e, hogy a szüleik mivel foglalkoznak, a környezetükben milyen szakmát űznek, milyen szakmákat ismernek.

A negyedik kérdésre kapott válaszok alapján elmondható, hogy a tanulóknak volt lehetőségük többféle munkahely megtekintésére. Intézményünk pedagógusai minden évben szerveznek pályaorientációs naphoz kapcsolható programot. Volt lehetőségük a tanulóknak az Auchan üzletlánc pékségébe látogatást tenni, valamint porcelángyárban is voltak a tanulók gyárlátogatáson. Volt olyan év, mikor rendőrök érkeztek és tartottak bemutatót rendőrkutyákkal, valamint tűzoltók is jártak már az iskolában, pályaorientáció céljából. Akkor volt lehetőségük a tanulóknak belülről is megtekinteni egy tűzoltó autót. Pár évvel ezelőtt a katonai bázison voltak a tanulók, ahol tankokat és vadászgépeket tekinthettek meg. Volt olyan osztály, akik a kertész szakmát próbálták ki, és az iskolaudvar egy részén kertgondozást gyakorolt. Volt olyan év, mikor a tanulók csecsemőgondozást is kipróbálhattak, természetesen nem élő csecsemőn, hanem reborn, gyakorló babán. A kollégák nem tudtak megegyezni abban, hogy melyik pályaorientációs nap sikerült a legjobban, hiszen nem mindenki vett részt ugyan azon a programon, és sok jó, jobbnál jobb programokat soroltak fel, mindegyik pályaorientációs napnak megvolt a maga pozitívuma és negatívuma is. Egyöntetű válasz nem született, viszont abban egyet értettek a kollégák, hogy sok jól sikerült pályaorientációs napot tudhatnak maguk mögött.

A hatodik kérdésemre 100%-osan egyet értettek a munkatársaim, hogy a szülők egyáltalán nem biztosítanak reális képet a gyermekeiknek a munka világáról. A többség véleménye szerint mi, pedagógusok megpróbálunk reális képet biztosítani a tanulóknak. N.J. szavait szeretném idézni: „igyekszünk, de nagyon nehéz a szülői házzal „szemben””. Ezzel a kijelentéssel minden jelen lévő egyetértett. „Tapsztalataim alapján a szülők roppant elfogultak a gyermekeikkel

kapcsolatosan, gyakran illúziókban ringatják őket pályorientáció, a szakma, foglalkozás, munkahely világával kapcsolatosan. Az iskola próbálja racionálisabb talajra helyezni, ismerve a gyermek többoldalú képességeit.”(K.I.) Megoszló volt a vélemény, miszerint a szülők és pedagógusok által prezentált kép a világról részben fedik-e egymást. 6 fő szerint nem fedik, teljesen mást képet mutatnak a szülők, és a pedagógusok a munka világáról, ezzel szemben 4 fő szerint van átfedés a szülők és a pedagógusok által prezentált kép között.

A hetedik kérdésre, melyben arra voltam kíváncsi, hogy érdemesnek tartják-e kollégák, hogy a tanulók részt vegyenek pályorientációs foglalkozásokon, egyöntetűen azt a választ kaptam, hogy igen. Nagyon fontosnak tartják a munkatársaim, hogy a tanulók részt vegyenek effajta foglalkozásokon.

A következő kérdésre, csupán csak a megkérdezettek 50%-a válaszolta, azt hogy fontosnak tartja, hogy már kiskorban elkezdődjön a pályaismeret bővítés. 5 fő szerint fokozatosan haladva, a gyermek egyéni fejlődéséhez kell igazítani, hogy mikor kezdjük a pályaismeret fejlesztést.

A kilencedik kérdésre is egyhangúan válaszoltak a jelen lévők. Mindenki szerint nagymértékben befolyásolja a tanulók pályorientációját az online játékok használata. „Illúziókat kelt bennük, és teljesen elszakadnak a való világtól” (M.P. ZS.)

Az utolsó kérdésemre is egyetértésben válaszoltak a munkatársaim. Mindannyiuk véleménye alapján a szülők nem rendelkeznek kellő ismerettel a gyermekük továbbtanulásával kapcsolatban. „Mi igyekszünk tájékoztatni őket az általunk ismert, aktuális lehetőségekről”. (A.Sz.) Mindenki egyet értett a kolléga jelen mondatával, hogy az intézmény pedagógusai igyekeznek tájékoztatni a szülőket, akik nem rendelkeznek kielégítő ismerettel a gyermekük továbbtanulási lehetőségivel kapcsolatban.

4. Következtetések és javaslatok

A kutatásomban szereplő strukturált csoportfoglalkozások bemeneti mérésekor a tanulók kevés, szám szerint 11 szakmát tudtak felsorolni, míg a csoportfoglalkozás végén pedig már 31 szakmát is fel tudtak sorolni, ezen számszerű tények alapján sikeresnek találtam a pályaismerete fejlesztő csoportfoglalkozást. A jövőre való tekintettel szívesen alkalmaznám a pályaismeret fejlesztő csoportfoglalkozásokat az iskolában különóráként, vagy esetleg szakkörként. Szívesen venném, ha az iskolában tanuló gyermekek részesülnének pályaismerete fejlesztő, felsőbb évfolyamra járó gyermekek pedig pályaaorientáció fejlesztő foglalkozásokon való részvételben. A kutatásom másik hipotézise is igazolódott, miszerint a szülők keveset tudnak gyermekeik aktuális továbbtanulási lehetőségeiről, valamint nem biztosítanak reális képen a munka világról. Érdekesnek tartanám, hogy első sorban a szülők beszélgessenek a gyermekeikkel, mi érdekli őket, miben érzik magukat tehetségesnek, mit gondol erről a szülő, milyen célokat szeretnének elérni, amint megtörtént az erről való kommunikáció, máris lenne kiindulópont, milyen tovább tanulási lehetőségek felé érdemes nyitni, mi lehet a gyermek számára megfelelő. Érdekes a gyermek-szülő közötti közös megállapodást a pedagógussal is megosztani, hogy ő miként vélekedik, hiszen ismeri a gyermek erősségeit és gyengeségeit.

Az interneten rengeteg információ elérhető különböző iskolák képzéseivel kapcsolatban, érdemesnek látom, hogy a szülőket a cél orientált keresésben segítsük mi pedagógusok. Akár egy szülői értekezlet keretén belül a különböző információt nyújtó portálokat közösen megtekinthetnék kivetítő segítségével, így minden szülő látná, hogyan érdemes egy-egy weboldalon keresni. A honlapokon mindig fel vannak tüntetve az adott iskolák nyílt napjai, javasolnám a szülőknél, hogy látogassanak el ezekre a nyílt napokra. Illetve, hasznosnak tartanám, ha a szülők beszélnének más szülőkkel, akik nem olyan rég mentek át a gyermekeikkel a továbbtanulás folyamatán, így tapasztalataik megosztásával segíthetnek és hasznos tanácsokkal láthatják el azokat a szülőket, akik most tartanak a továbbtanulás szakaszában.

5. Összefoglalás

Diplomadolgozatom céljaként szolgált, hogy szélesebb körű ismerettel rendelkezsem a pályorientáció tudományának világában, valamint az általános iskola első évfolyamos tanulóit szerettem volna belevonni eme tudományágba. A pályaismeret fejlesztés körében végeztem kutatás beszédanyagokkal élő tanulók körében, melyben azt vizsgáltam, hogy a szakmák világával milyen ismeretekkel rendelkeznek. Diplomamunkám másik kutatási területénél az iránt érdeklődtem, hogyan is vélekednek a pedagógusok arról, hogy a szülők reális képet biztosítanak-e a gyermekeiknek a munka világról, illetve rendelkeznek-e kellő ismerettel a gyermekük továbbtanulási lehetőségeit illetően.

A dolgozatom első célja az volt, hogy feltárjam, szükségesek-e pályaismeret fejlesztő foglalkozások általános iskola első évfolyamán, kíváncsi voltam, vajon milyen eredményeket tudnak a tanulók produkálni a munka, szakmák világával kapcsolatban. Strukturált csoportfoglalkozás módszere mentén készítettem tematikus tervet, 4 X 60 perces foglalkozásokra bontva, mely elősegítette a pályorientációs tevékenység, ezen belül pályaismeret fejlesztés megvalósulását. Az első hipotézisem, miszerint, pályaismeret bővítő foglalkozások szükségesek lennének, mert a tanulók nem rendelkeznek kellő ismerettel. A foglalkozás által adott ismeretek alkalmasak a személyiségjellemzők fejlődésének tudatos támogatására, az ismeretek bővítésére- beigazolódott, hiszen a bementi méréskor a tanulók összesen 11 szakmát tudtak felsorolni, a pályaismeret fejlesztő foglalkozás végére pedig 31 szakmát soroltak fel, az ismereteik több mint a duplájára nőttek a csoportfoglalkozások végére. A pályaismeret fejlesztő foglalkozások által kapott ismeretek a gyermekek számára segítik a személyiségjellemzők kialakulását valamint egy életen át tartó fejlesztését is biztosítanak.

A dolgozatom második kutatásában pedagógus kollégák véleményére voltam kíváncsi, így 10 kérdésből álló interjú keretén belül kérdeztem meg őket. A válaszaik többnyire egyöntetűek voltak, egyezett a véleményük több témakörrel kapcsolatban is. A válaszaik alapján, második hipotézisem is bebizonyosodott, hogy az általános iskolában történő pályorientációs foglalkozások szükségesek, mert a szülők nem biztosítanak reális képet gyermekeiknek a munka világról, illetve a tovább tanulási lehetőségek aktuális lehetőségeiről is kevés ismerettel rendelkeznek.

A kutatási eredményeim a szakirodalommal teljes mértékben összeegyeztethető képet mutatnak, hiszen a pályorientáció tudománya, a pályaismeret fejlesztés már ebben a korai szakaszban is ráhatással bír a gyermekek életére. lehetővé teszi az egész életen át tartó tanulást.

6. Irodalomjegyzék:

- Earl Babbie (2008): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest, Balassi Kiadó.
- Imre Zsuzsánna- Péter Kinga (2011): Miért kacag a patak? 1700 találós kérdés. Kistarcsa, Csengőkert Könyvkiadó Kft.
- Galló Györgyné (2021): Pályaorientációs tevékenység empirikus vizsgálata a szocializáció másodlagos színterén az óvodákban, az iskolaérett korcsoport körében. Tudományos diákköri konferencia, Gödöllő.
- M. Cole –S. Cole (1998): Fejlődéslélektan. Budapest, Osiris Kiadó.
- Nagy László (1908): A gyermekfejlődés lélektana. Budapest, Franklin-Társulat.
- Nagyné Bajnóczi Zsuzsanna (2022): Iránytű szülőknek az iskolaválasztáshoz Bp. XVI. kerületi Önkormányzat által fenntartott bölcsődék, óvodák általános iskolák és gimnáziumok és egyéb nevelési-oktatási intézmények, Göllész ÓAI és EGYMI, Budapest, Korrekt Nyomdaipari Kft 58 p.
- Rókusfalvy Pál (2002): Pályaorientáció- Orientációs zavarban, Pályaorientáció- Új törekvések. Gödöllő, Kontakt Alapítvány 15 p.
- Szilágyi Klára (2007): Munka-pálya tanácsadás, mint professzió. Budapest, Kollégium Kft.
- Szilágyi Klára (2007): Keressünk együtt pályát. Budapest, Kollégium Tanácsadó és Szolgáltató Kft.
- Torda Ágnes (2000): Beszédhibás gyermekek az óvodában és az iskolában, Gyógypedagógiai alapismeretek. Budapest, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar 578 p.

Internetes források:

Borbély-Pecze T. - Borgen, William A. – Maglio, Asa-Sophia T. - Budavári-Takács I.-Kenderfi M. - Lukács É. - Schaller R. - Suhajda Cs. - Szilágyi K. - Váry A. - Völgyesy P. -Zikic, Jelena – Hall, Douglas T. (2012): A pályorientáció szerepe a társadalmiintegrációban. TÁMOP 5.4.4.-09/1-C. 2009-0001. Budapest, ELTE TÁTK.

<https://docplayer.hu/2146340-A-palyaorientacio-szerepe-a-tarsadalmi-integracioban.html>

Letöltés ideje: 2023. 02.16.

Borbély-Pecze Tibor Bors (2010): Életút támogató pályorientáció. Budapest, ELTE-PPK-NDI

http://www.borbelytiborbors.extra.hu/CV/BPTBors_PhD_2.pdf

Letöltés ideje: 2023. 02.18.

Borbély-Pecze T.- Suhajda CS. – Kenderfi M. – Tajtiné Gy. – Juhász Á. (2020):Pályakonstrukció és pályaalakmasság. Új Pedagógia Szemle 2020/9-10

https://epa.oszk.hu/00000/00035/00230/pdf/EPA00035_upsz_2020_09-10_013-033.pdf

Letöltés ideje: 2023. 02.16.

Európai Bizottság: A Lego, mint öndefiníciós képességfejlesztő eszköz

<https://epale.ec.europa.eu/hu/blog/lego-mint-ondefinicios-kepesseget-fejleszto-eszkoz>

Letöltés ideje: 2023. 03. 22.

Farkas L. (2006): Élet-pálya építés kompetenciaterület. Budapest, sulinova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. HEFOP 3.1.1 Intézkedés

http://www.borbelytiborbors.extra.hu/PALYAORI/SULINOVA/eletpalya_epites.pdf

Letöltés ideje: 2023. 02.28.

Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Beszédjavító Tagintézmény Pedagógiai Program 2020.

<https://gollesz16.hu/dokumentumok/>

Letöltés ideje: 2023. 02. 20.

M. L. Savickas (2019): Kézikönyv az élettervezési tanácsadáshoz. In: Füleki B.(szerk) Budapest, FETA

https://www.feta.hu/sites/default/files/FETA%20K%C3%B6nyvek%2013_online.pdf

Letöltés ideje: 2023. 02. 26.

Savant szindróma

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Savant-szindr%C3%B3ma>

Letöltés ideje: 2023.03.11.

Találós kérdések foglalkozásokról, mesterségekről

<https://www.talaloskerdesunk.hu/index.php?pg1=foglalkozasok>

Letöltés ideje: 2023. 03. 22.

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200032.EMM×hift=20170831&txtreferer=A11>

Letöltés ideje: 2023. 02.05.

130/1995. (X. 26.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról

<https://www.jogiportal.hu/view/130-1995-x-26-korm-rendelet>

Letöltés ideje: 2023. 02. 03.

A Kormány 202/2007. (VII. 31.) rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról

<https://docplayer.hu/5179315-A-kormany-202-2007-vii-31-r-e-n-d-e-l-e-t-e.html>

Letöltés ideje: 2023. 02. 03.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2018/646 HATÁROZATA

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D0646&from=en>

Letöltés ideje: 2023. 02. 03.

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIESA (2000) Memorandum on Lifelong Learning. Brussels

https://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf

Letöltés ideje: 2023. 02.03.

7. Mellékletek:

1. Számú melléklet: Hozzájáruló nyilatkozat

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott....., hozzájárulok, hogy gyermekem.....
(születési hely, idő:.....) részt vegyen a pályaismeret fejlesztő
foglalkozásokon.

Kelt:....., év:..... hónap:..... nap:.....

.....

Aláírás

2. Számú melléklet: Csoportfoglalkozás során felhasznált találós kérdések

Találós kérdések:

1. Cipőt, csizmát talpalok, kipp-kopp kopogok. Találd ki, hogy ki vagyok? (cipész)
2. Kócos haját rendbe hozom, az ollómmal belenyírok, s mindjárt fel is csavarítom. (fodrász)
3. Én viszem a híreket, újságot és levelet (postás)
4. Keverem-kavarom a betont, a téglákat sorra összerakom. Épül a ház magasra, tömbház lesz sok lakónak. (kőműves)
5. Sok szép színt kavarak, ecsetemmel pingálok, s megfestem a világot! (festő)
6. Hálóval és horoggal kifogom a halakat. (halász)
7. Felültél a kocsira, fogózz meg a korlátba. Elindul a kis kocsi, sapkás bácsi vezeti. (sofőr)
8. A sipkája csörög, a nyelve meg pörög, tükröt tart elédbe, úgyis ha nem kérted. (bohóc)
9. Neki a számokkal jól kell bánni, néha sokat kell rá várni. Megfogja, amit megveszel, mielőtt mindent elteszel. Ki ő? (pénztáros)
10. Az vagyok, ami vagyok, de mégsem vagyok, ami vagyok. Mert ha az volnék, ami vagyok, nem lennék az, ami vagyok. (színész)
11. Fél kézzel a mozdonyt irányítja. Ki van ilyen jó erőben? (mozdonyvezető)
12. Ha elejéről olvasod mesterség, ha hátul, a falra kerül. (pék)
13. Ott is vakar, ahol nem viszket. (kéményseprő)
14. Mindig mérek tervezek, házat, hidat, elemeket. Épül alap, emelet. Tudod-e már ki lehetek? (mérnök)
15. Delfinek közt kék habon, simán siklik a hajóm. Kezemben a kormánykerék, nem is kell más csak a térkép. Tudom hol van észak, dél, hiszen én vagyok a (tengerész)
16. Ha gép mellett lehetek, villany zümmög, zúg a gyár, s mindez csak egy gombnyomás. Mesterségem tudod már? (gépész)
17. Felhők fölé emelkedek, nagy-nagy repülőket vezetek. Utasaim az emberek, tudják bárhova elvihetem. Hegyek, völgyek, tengerek felett, mint a madár repülhetnek. Tudjátok, hogy mi a nevem? (pilóta)

18. Lencsék, görbék, görcsövek, mindig köztük görnyedek. Mikroszkóppal, nagyítóval vizsgálom a sejteket. Nem is lehet panaszom, hiszen nekem ez a dolgom: mindenfélét felfedezek, ezért az én nevem. (tudós)
19. A malomban búzából készítek lisztet. (molnár)
20. A királynak is hátat fordít, sapkáját sem veszi le. lovakat haj, fegyelmez, hogy a kocsi haladjon előre. (kocsis)
21. Erdőn-mezőn vígan jár, billeg-ballag meg- meg áll, sétál, pipál, furulyál, míg a nyájra vigyáz. (juhász)
22. A rúdon sebesen lecsúszom, sisakomat felkapom. Kisebb lángot, nagyobb tüzet, pillanatok alatt eloltom. (tűzoltó)
23. Egyik kezemben fakanál, másik kezemben kuktafazék. Meleg vacsorát készítek az étteremben. (szakács)
24. Fűvet vágok, gyomlállok, virágokat locsolok, kiskertedet rendbe teszem, s a hagymákat elültetem. (kertész)
25. Szívedet meghallgatom, a gyógyszereket felírom, fájó hátad, bicegő lábad gyorsan meggyógyítom. (orvos)
26. Kormány a kezemben, utasokat szállítok, megállóban megállok, s néha dudálok. (buszvezető)
27. Szép ruhákat árulok, rendbe teszem az árut, kiállítom a számlát, s szép napot kívánok. (eladó)
28. Húrok közé odacsapok. s a népet máris szórakoztatom. (zenész)
29. Kereked ha defektes lesz, gyors cserére jelentkezz be! (gumis)
30. Okítok és nevelek, s közeben sokat nevetek. (tanító)

3. Számú melléklet:

Interjú kérdései:

1. A pályaorientáció, a pályaismeret a gyermekek meglévő tudására, ismereteire, képességeire épít. Mit gondoltok kellő ismerettel rendelkeznek iskolánk tanlói?
2. A pályaorientációs foglalkozások célja, hogy felkeltsük az érdeklődésüket, ha már van érdeklődési körük mélyebben feltárjuk, valamint különböző szakmákat, pályákat ismertessünk meg velük, az aktuális munkaerőpiaci helyzetről. Ismerve tanulóinkat, milyen szakmákat helyeznétek előtérbe, egy- egy ilyen foglalkozás alkalmával?
3. Minden iskolának kötelező tartani egy évben egyszer egy pályaorientációs napot, viszont nincs megszabva, hogy mikor kerüljön megrendezésre, milyen körülmények között. Mit veszték figyelembe, mikor elkezdték szervezni a pályaorientációs napot?
4. Sok esetben tapasztalható az általános iskolákban, hogy a pályaorientációs nap teherré válik, a sok program a tanítási órák rovására megy. Szerencsére jelen intézményben minden évben részt vehetnek a tanulók pályaorientációs programon. Az elmúlt években, milyen programokon vettek részt a tanulóink a pályaorientációs napon?
5. Mit gondoltok, ezek a programok közül, melyik sikerült a legjobban?
6. A pályaorientáció tekintetében is fontos a gyermek-szülő-pedagógus közötti együttműködés. Mit gondolok, a szülők reális képet biztosítanak gyermekeiknek a munka világáról? Mi pedagógusok, reális képet biztosítunk a tanulóknak a munka világáról? Ez a két perspektíva részben fed-e egymást?
7. Érdemesnek tartjátok-e, hogy a tanulók részt vegyenek pályaorientációs foglalkozásokon?
8. Mennyire tartjátok fontosnak, hogy kisgyermekkorban elkezdjük a pályaismeret bővítést?
9. Nagyon sok online játékkal játszanak otthon a gyerekek, mit gondoltok, ezeknek a játékoknak lehet ráhatása a pályaorientációjukra?
10. Mit gondolok a szülők kellő ismerettel rendelkeznek a gyermekük tovább tanulási lehetőségeikről?

4. Számú melléklet

Csoportfoglalkozáson felhasznált képek

1. Kőműves

2. Bolti eladó

3. Fodrász

4. Kukás

5. Tanár

6. Villanyszerelő

7. Autószerelő

8. Ács

9. Pék

10. Úszómester

11. Erdész

12. Védőnő

13. Felsőzolgáló

14. Katona

15. Pilóta

5. Számú melléklet

Csoportfoglalkozáson felhasznált képek

1. Cukrász

2. Postás

3. Informatikus

4. Vízvezetékészrelő

5. Testnevelő tanár

6. Zenész

7. Pék

8. Bűvész

9. Optikus

10. Sminkes

6. számú melléklet:

Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Nagy Fruzsina (név) (hallgató Neptun azonosítója: ZTYZS6) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre **javaslom / nem javaslom²**.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem³

Kelt: _____ 2023 _____ év _____ 11 _____ hó _____ 03 _____ nap

Viszterevelt Andren

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölnendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.

7. számú melléklet:

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréseről és eredetiségéről

A hallgató neve: Nagy Fruzsina
A Hallgató Neptun kódja: ZTYZS6
A dolgozat címe: Pályaismeret fejlesztés fogyatékossgal élő gyermekek körében
A megjelenés éve: 2023
A konzulens intézetének neve: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Vidékfejlesztés és fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Humántudományi és Szakképzési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023 _____ év _____ 11 _____ hó _____ 03 _____ nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.